Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...эмнай 1921 оной ...рин 21-hэ гарана | № 35 (15057) | 1979 оной февралиин 10, суббото | Сэн 2 мүнгэн

СОЦИАЛИС ДЕМОКРАТИИН ТҮГЭС ИЛАЛТА

ҺУНГАГШАД В. В. КУЗНЕЦОВТОЙ УУЛЗАБА

...ССР-эй Верховно Совед... Национальностьнуудай ...эй hунгалта үнгэргэхэ ...градска hунгуулиин ок... бүридэлдэ ороhон Волг...дска ба Саратовска об...нуудай ажалшадай түг...гшэд тус округhоо ...ССР-эй Верховно Советэй ...дта кандидатай — ...ССР-эй ЦК-гай Политбюг... гэшүүндэ кандидат, ...ССР-эй Верховно Советэй ...ндшүмэй Түрүүлэгшын ...ахи орлогшо **Василий ...льевич Кузнецовтой** ...лиин 8-да Волгодохи ...р-хотодо уулзаба.

...депутадта кандидадай эти...гэмжэтэ нюур — Ф. Э. Дзер...кийн нэрэмжэтэ Волгоградска тракторна заводой булад хайлуулагша, Социалис Ажалай Герой П. Н. Бычков, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Балашовско плащиин бүдэй комбинадай (Саратовска область) нэхэгшэ Л. В. Карпухина гэгшэд В. В. Кузнецовой намтар тухай хөөрөө. Эдэнэр коммунистнуудай ба партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй кандидадуудта hунгалтын үдэр бултадаа дуугаа үгэхыень hунгагшадые уряалба.

Уулзалгын үедэ үгэ хэлэгшэд КПСС-эй, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедэй дотоодын болон гадаадын сэсэн мэргэн политикые үнэн зүрхэнhөө hайшааба, Волгоградска ба Саратовска областьнуудай ажабайдалда, Поволжиин экономико хүгжөөлгын хэрэгтэ болоhон гайхамшаг хубилалтануудтухай хөөрэбэ.

В. В. Кузнецов сугларагшадай зүгhөө халуунаар угтагдан, үгэ хэлээ. СССР-эй Верховно Советэй hунгалтын кампани — арадай засагай бодото бэелэл болоно. Энэ ехэ, харюусалгатай хэрэгтэ олон миллион ажалшад элсүүлэгдэжэ, кандидадуудые дэбжүүлгэдэ, зүбшэн хэлсэлгэдэ олон тоото коллективүүдэй, ниитын эмхинүүдэй хабаадажа байhан ушар гүрэнэй энэ ехэ хэрэгые арад зоной өөhэдөө бэелүүлдэг байhыень эли тодоор гэршэлнэ.

Демократиин бүхы талаараа хүгжөөгдэжэ байhаниинь Совет гүрэнэй политическэ үндэhэ hуури бологшо арадай депутадуудай Советүүдэй үргэн ехэ ажал ябуулгаhаа тон эли тодоор харагдана. Советүүдэй хүдэлмэрие бүри эдэбхитэй болгохо, нэрэ хүндэ ба үүргыень дээшэлүүлхын тула партиин хараалhан, бэелүүлжэ байгаа хэмжээнүүд hайн үрэ дүнгүудые хангана. Манай засагай hунгагдамал зургаануудай ажал ябуулга обществын ажабайдалай бүхы талануудта эли бодо ехээр нүлөөлнэ, олонитэтэй холбоо барисаан улам үргэдэнэ, гүнзэгырнэ.

Манай парти, Совет гүрэн совет хүнүүдэй ажабайдалай, зол жаргалай хэрэгтэ саг үргэлжэ анхарал оролдолго гаргана, коммунис байгуулалтын гадаадын таарамжатай зохид оршон байдал хангахын — дайнай аюул зайсуулхын, уласхоорондын шахардуу байдал hуларуулхын тула ехэ, эдэбхитэй хүдэлмэрэй ябуулна. СССР-эй гадаадын политическэ хараа бодолой талаар, партиин хүтэлбэрин доро бэелүүлэгдэдэг ехэ, түгэлдэр хүдэлмэридэ бүхы арад зон, бүхы совет эмхинүүд хабаадана. Эндэ СССР-эй Верховно Совет ехэ үүргэ дүүргэдэг.

СССР-эй Верховно Совед... болохоёо байгаа hунгалта совет обществын нягта эмхидэлтэ жагсаалай, коммунистнуудболон партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй эли тодо шэнэ гэршэ болохо гээд этигэжэ байhанаа В. В. Кузнецов элирхэйлбэ. Үндэр дээдэ этигэл найдабари үзүүлhэнэйнь түлөө hунгагшадта баясхалан хүргөөд, совет хүнүүдэй үндэнэн, шухала аша туhые баримталан хангадаг партиин хараа заабаринуудые бодото дээрэнь хэлбэришэгүй бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэеэ, эрдэм мэргэжэл болон дүй дүршэлөө зорюулхаб гэжэ найдуулаа.

(ТАСС).

ЭБДЭРШЭГҮЙ БАТА НЭГЭДЭЛ

hУНГАГШАД Э. А. ШЕВАРДНАДЗЕТАЙ УУЛЗАБА

Нацио нальностьнуудай ...дэй hунгалта үнгэргэхэ ...лининскэ hунгалтын округой ажалшадай ...элэгшэд СССР-эй Верховнэй Советэй депутадта ...дидадтай — КПСС-эй ...тай Политбюрогой гэшүүдэ кандидат, Грузиин ...партиин ЦК-гай нэгэдэлэй секретарь **Эдуард Амбросиевич Шеварднадзетай** ...лиин 7-до З. Палиашвилийн нэрэмжэтэ гүрэнэй ...демическэ оперо болон баледэй театр дотор уулзаа.

Депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур — «Электровозостроитель» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй электро-хабсаргагша Г. А. Метонидзе депутадта кандидадай намтар тухай хөөрөөд, коммунистнуудай ба партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй кандидадуудта hунгалтын үдэр бултадаа дуугаа үгэхыень hунгагшадые уряалба.

Эндэ үгэ хэлэгшэд партиин болон арадай бата нэгэдэл тухай, манай агууехэ Эсэгэ ороной олон үндэhэ яhатантай республикануудай саг үргэлжэ бэхижэжэ байгаа хани барисаан, аха дүүгэй холбоон тухай хэлээ. Ажалдаа шэнэ амжалтануудые туйлажа, СССР-эй Верховно Советэй hунгалтын үдэрые үгтаха гээд ажалшадай шиидэнхэй байhые гэдэнэр тусхайлан тэмдэглэбэ.

Э. А. Шеварднадзе сугларагшадай зүгhөө халуунаар угтагдан, үгэ хэлээ. Орон дотор үнгэргэгдэжэ байгаа hунгуулиин кампани КПСС-эй XXV съездын, КПСС-эй июлиин ба ноябриин (1978 он) Пленумүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр, коммунис байгуулалтын үргэн ехэ программаар зоригжоhон олониитын политическэ болон ажалай туйлай ехэ дэбжэлтэ үүсхээ гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

СССР-эй Верховно Советдэй урда тээхи hунгалтаhаа хойшо үнгэрhэн хугасаа дотор Грузиин ССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэн дэбжэлтын бүри дээдэ шатада гараа, энэмнай экономическа болон социальна дэбжэлтын эршэ дабшасын ехээр тургэдэhые гэршэлнэ.

Грузиин Компартиин ЦК, республикын партийна организаци КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй, Грузиин партийна организаци туша КПСС-эй ЦК-гай шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр республикынгаа арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ ехэ программа бэелүүлжэ байна.

1979 оной экономическа ба социальна хүгжэлтын түсэбые болзорhоо урид дүүргэхын тула республикын ажалшадай абаhан социалис уялганууд — зохёон байгуулхы хамтын оролдолгын үрэ дүн болоно гэбэ.

Депутадта кандидат суртал бодолой хүдэлмэридэ, ажалшадай дунда ябуулагдадаг интернациональна хүмүүжүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулба.

Э. А. Шеварднадзе түгэсхэлэй үгэ хэлэхэдээ, болохоёо байгаа hунгалта парти болон арадай тон нягта нэгэдэлэй туг доро үнгэрхэ гээд этигэжэ байhанаа элирхэйлээ.

(ТАСС).

ЗОХЁОН БАЙГУУЛГЫН ЗАМААР

hУНГАГШАД В. И. ДОЛГИХТАЙ УУЛЗАБА

...инскэ hунгуулиин ок...ой hунгагшад энэ округ... СССР-эй Верховно Совет... Союзай Советэй депутадта кандидат, КПСС-эй ...ой секретарь **Владимир ...ович Долгихтай** февраль...ин 8-да Красноярскда уулзаба.

...депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур — Красноярска химическэ утаhанай заводой парткомой секретарь Ф. Попов В. И. Долгихай намтар тухай хөөрөөд, коммунистнуудай болон партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй кандидадуудта hунгалтын үдэр — мартын 4-дэ дуугаа үгэхыень уряалба.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн hунгагшад бүхы hунгагшадта, Советскэ Союзай эрхэтэдтэ КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаhан Хандалые политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтээр совет хүнүүдэй уттаhан тухайда хөөрөө.

Hунгагшад манай Эхэ ороной үнэн хүбүүд болон басагадта дуугаа үгэхэдөө, совет хүнүүдэй баян дэлгэр, болбосоронги байдалай саашадаа дэбжэгдэхын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал хангахын түлөө дуугаа үгэхэ болоно гэбэ.

В. И. Долгих сугларагшадай зүгhөө халуунаар угтагдан, үгэ хэлээ. Урдахи hунгалтаhаа хойшо үнгэрhэн хугасаа дотор Совет гүрэнэй экономическа, оборонно хүсэ шадалые бүри ехээр бэхижүүлхын, арад зоной байдал улам hайжаруулхын тула ехэ юумэн хэгдээ.

Совет хүнүүд Эхэ ороной ингоо экономическа болон социальна маша ехэ туйлалтануудаар омогорхохо ёhоороо омогорхоно. Үнэхөөрөө ехэ юумэн хэгдээ. Гэхэ зуура, туйлалтаар hанаагаа амаралга манай гурим заншалда таарахагүй юм гэжэ депутадта кандидат тусхайлан тэмдэглэбэ. Шиидхэгдэхэ ёhотой шэнэ, бүри орёо зорилгонуудые хараада абалсан, хүдэлмэриингөө үрэ дүнгүүдые сэгнэхэ шухала гээд хододоо hанажа ябаха ёhотойбди. Иимэ юумэ хэхыемнай КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1978 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд бидэниие уялгана.

Научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэлгэ — ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ шиидхэхы нүхөсэл болоно. Эндэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэдэ, үйлэдбэрез, илангаяа гараар бүтээгдэдэг хара хүдэлмэри оньhожоруулха ба автомадаар зэбсэглэхэ асуудалда, түүхэй эдүүдые комплексноор бүри хүсэд дүүрэнээр хэрэглэлгэдэ гол анхарал хандуулагдаха зэргэтэй гэбэ.

Зарим түхэлэй түхеэрэлгэ бүтээдэг байhанаа машинануудай түгэс нарин системэнүүдые зохёодог, нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлдэг болохо ехэ зорилго машина бүтээдэг үйлэдбэриин үмэнэ табигдана. Энээнинe шиидхэлгэдэ Красноярска хизаарай предприятинууд эдэбхитэйгээр хабаадана. Горно промышленностьда тон шухала томо экскаваторнууд ба технологическа түхеэрэлгэ бүтээхэ завод Красноярскын оршондо эмхидхэн байгуулга — онсо шухала зорилго болоно. «Уралмашай» түхэлтэй завод энэ хизаарта бариха тухай, машина бүтээдэг үйлэдбэри эндэ хүгжөөлгын шэнэ шата тухай хэлэгдэнэ, — гэжэ В. И. Долгих тэмдэглэбэ.

Тэрэшэлэн амгалан тайбан байдалай, уласхоорондын харилсаа холбооной түлөө, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал болюулхын түлөө тэмсэлдэ Коммунис партиин, Совет гүрэнэй дүүргэдэг үүргэ тухай тогтон хэлээ.

Депутадта кандидат тэрээндэ үзүүлhэн этигэл найдабариинь түлөө сугларагшадта баясхалан хүргөөд, парти болон арадай хэрэгтэ, коммунис байгуулалтын хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулхаб гэжэ найдуулба.

(ТАСС).

АГУУЕХЭ ХАНИ БАРИСААНАЙ ГИМН

Манай олон үндэhэ яhатай Эсэгэ ороной арадуудсситай Украиный нинлэн ...гэдhээр 325 жэлэй ойе ...ин барисаанай ехэ, баярай ...ндэрэй ёhоор тэмдэглэнэ. ...лёол бүтээлэй тоосоотойор нинслэл хотодо ерэhэн, ...краиный соёлой түлөөлэгдые эдэ удэрнүүдтэ Москва хани халуунаар угтаа. ...овет Украиный жабхаланта искусствуудай москвагайхи... нинслэл хотын айлшаде танилсуулжа байгаа мэ...ргэ артистнуудай, уран ...ёолшодой, уран зураашадай бэлиг шадабари хотын ...промышленна предприятинуудба барилгануудаа, ...ргэмэй ордонуудыг дотор харуулагдана.

Февралиин 7-до СССР-эй ...ха театр дотор болоhон, Украиный ССР-эй искусствы мастернуудай ехэ концерт энэ баярай ойдо зорюугдаа.

Ехэ амжалтатайгаар үнэрhэн концертдэ нүхэд Ю. В. Андропов, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, М. А. Сусловов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, К. В. Русаков, М. С. Горбачев, тэрэшэлэн Украиный Компартиин ЦК-гай секретарь В. Е. Маланчук, нинслэл хотын олониитын түлөөлэгшэд, соёлой ба эрдэм науки...ын ажал ябуулагшад, хүн...элмэришэд, хүдөө нютагуудай ажалшад байба.

Аха дүү Украиный түлөөлэгшэдэй концертын эхилэ...ын урда тээхэнэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо В. И. Кочемасов Россин Федерацийн ажалшадай үмэнэhөө амаршалаа.

Украиный ССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо М. А. Орлик харюугай үгэ хэлэбэ.

Һайндэрэй концерт Совет Украиный уран hайхан, жабхаланта искусствын хүгжэн hалбаржа байhые эли тодоор харуулаа. Энэнь алдарта революционно, дайшалхы ба ажалай гурим заншалнуудтухай, совет арадуудай хэтэ мүнхын, эбдэршэгүй бата хани холбоон тухай сэдьхэл дohолгомо хөөрөөн болобо. «Нэгэдэмэл бүлэ дотор», «Украиный дуунуудаа зэдэлнэ», «Бидэ hананабди», «Баатаршалга» гэхэ мэтэ дуунай композициннуудыг, Россин ба Украиный поэдүүдэй шүлэгүүд агууехэ хани барисаанай гимн болон ханхинаа.

Республикын габьяата коллективүүд — Г. Веревкын нэрэмжэтэ украин академическэ арадай хоор, Бандуристнуудай капелла, «Думка» гэжэ академическэ хоорой капелла, П. Вирскын нэрэмжэтэ хатарай академическэ ансамбль, Т. Шевченкын нэрэмжэтэ оперо болон баледэй академическэ театрай солистнууд, бусад мэдэжэ хүгжэмшэдэй коллективүүд ба солистнууд концертдэ хабаадаа.

* * *

Аха дүү Украиный түлөөлэгшэд В. И. Ленинэй мавзолейдэ ерэжэ хараа, веногуудые табяа, тэрэшэлэн Кремлиин хана шадар хүдөөлүүлэгдэhэн Танигдаагүй солдадай хүүрэй дэргэдэ венок табигдаа.

(ТАСС).

ХАЛУУН УУЛЗАЛГА

ДООДО-ТОРИ. ЭндэТориин, Алцагай, Оёорой совхозуудай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшад, мүн Зэдын районой бусад эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд СССР-эй Верховно Советдэй Национальностьнуудай Советдэ hунгалта үнгэргэхэ Зэдын hунгуулиин 520-дохи округhоо дэбжүүлэгдэhэн депутадта кандидат **Татьяна Ишеевна Галдановатай** уулзаба.

Баярай оршон байдалда Доодо-Ториин сельскэ Советдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. П. Ламухин тус суглаае нээхэ зуураа, СССР-эй Верховно Советдэй hунгуулиин кампани хадаа хүгжэлтэ түгэс социализмын шэнэ Үндэhэн Хуулиин хүсэндөө ороод байхада үнгэржэ байна гэжэ онсолон тэмдэглэбэ.

Депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур И. М. Поломошнов үгэ абажа, нүхэр Т. И. Галдановагай намтар, ажал хэрэг тухайнь сугларагшадта хөөрэжэ үгэбэ.

Удаань Оёорой совхозой партийна организациин секретарь В. Ж. Дансарунов, Алцагай дунда hургуулиин багша Т. Е. Сабсаева,Ториин совхозой директор В. А. Иванов болон бусад үгэ хэлэхэдээ, hунгуулиин үдэртэ нүхэр Галдановагай түлөө бултадаа дуугаа үгэхыень сугларагшадые, бүхы hунгагшадые уряалба.

Зэдын районой «Октябрьский» совхозой, «60 лет Октября» колхозой, Дэрэстэйн дунда hургуулиин коллективүүдээр дэбжүүлэгдэhэн депутадта кандидат Т. И. Галданова сугларагшадай зүгhөө халуунаар угтагдан үгэ хэлэхэдээ, hунгагшадта халуун баярые хүргөөд, тэдэнэй этигэл найдабариие харюулхын тула бүхы хүсэеэ бэлиг шадабаряа зорюулан хүдэлхэ байhанаа мэдүүлээ.

Д. АЮШЕЕВ.

КОМПОЗИТОРНУУДАЙ ХОЛБООНОЙ X ПЛЕНУМ

Буряадай Ленинэй орденто оперо болон баледэй театрай ордон соо Буряадай Композиторнуудай холбооной тоосоото-hунгалтын X пленум симфоническа концертээр үсэгэлдэр хүдэлмэрээ эхилбэ.

Б. Ямпиловай «hайндэрэй аялгануудаа» гэhэн увертюрэ, оперонуудhаань аринууд, Д. Аюшеевэй «Баян тала» Ж. Батуевай «Тайга дээгүүр сасарhан туяа» гэhэн симфоническа поэмэнүүд, Ю. Ирдынеевэй «Баатаршалга» гэhэн симфони, В. Усовичой фортепиано дээрэ камерна оркестрэй наадаха концерт пленумые нээлгэ дээрэ гүйсэдхэгдее.

Буряадай Композиторнуудай холбооной X пленумэй хүдэлмэридэ хабаадалсахаар ерэhэн айлшад — Ураалай консерваториин профессор Б. Д. Гибалин, Ленинградай композитор Ю. Н. Корнаков, Ростов-на-Дону хотын композитор Л. И. Израилевич, Тувагай Композиторнуудай холбооной харюусалгата секретарь Д. Куреш-оол болон бусад пленумэй нээлгэ дээрэ байлсаба.

О. ЦЫРЕНОВА.

Республикын ХҮНДЭЛЭЛЭЙ САМБАР

Республикын ажалшадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй 1978 оной хоёрдохи хахад жэлэй дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй Буряадай обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облсовпроф болон ВЛКСМ-эй обком үйлэдбэриин иимэ түрүүшүүлые республикын **Хүндэлэлэй самбарта** бэшэхэ гэжэ тогтообо:

Алексеева Любовь Никифоровнае — «Жилгражданстрой» трестын 1-дэхи СМУ-гай штукатур-шэрдэгшэ.

Алексеева Лидия Александровнае — Сотниковско шубуунай фабрикын шубуушан.

Аюшеев Владимир Умдареевичые — Ахын районой «50 лет Октября» колхозой жолоошон.

Байбородин Геннадий Ильичые — Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой механизатор.

Балдаева Лилия Васильевнае — Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор-бүтээлгын заводой комсомол-залуушуулай бригадын бригадир.

Белоусова Людмила Константиновнае — Улаан-Үдын хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комбинадай парикмахер.

Белых Олег Дмитриевичые — Улаан-Үдын шэлэй заводой машинно-ванна цехэй ахалагша шэл хайлуулагша.

Будаев Ламажап Цыренжаповичые — Захааминай районой Далахайн совхозой ахалагша адуушан.

Будаев Шагдур Цыбикжаповичые — Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой слесарь-хабсаргагша.

Гаврилова Валентина Ильиничнае — Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай эрэгшэ.

Гомзякова Ксения Михайловнае — Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой гахайшан.

Данзанов Радна-Самбу Найдановичые — Зэдын районой «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон.

Дашиева Валентина Ивановнае — Яруунын районой «Комсомольский» совхозой малшан.

Доржиева Галина Дубшановнае — Хориин районой Анаагай совхозой ахалагша хонишон.

Евсеева Наталья Павловнае — Хяагтын районой «Пограничный» совхозой гахайшан.

Згуржак Николай Антоновичые — Улаан-Үдын 2-дохи ашаанай автотранспортна предприятиин жолоошодой бригадир.

Иванова Маргарита Павловнае — хубсаhа сэбэрлэдэг ба шэрдэдэг «Чайка» гэжэ нэгэдэлэй шэрдэгшэ.

Корнакова Людмила Викторовнае — Прибайкалиин районой «Зырянский» совхозой hаалишан.

Лубсанова Дарима Батуевнае — Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай hаалиин фермые даагша.

Мельников Леонид Степановичые — Прибайкалиин районой Итанцын леспромхозой модо бэлэдхэлгын томодхогдомол бригадын бригадир.

Миллер Мария Ивановнае — Зэдын комбинадай хамhабариин ажахын hаалишан.

Новичков Алексей Федоровичые — 834-дэхи барилга-хабсаралгын поездын комсомол-залуушуулай бригадын бригадир.

Базалий Леонид Ивановичые — барилгын «БАМтоннельстрой» управлениин 19-дэхи тоннельнэ отрядай проходчигуудай бригадир.

Петрова Анна Матвеевнае — Мухар-Шэбэрэй районой «Забайкалец» совхозой hаалишан.

Пыжиков Михаил Михайловичые — Баунтын районой «Забайкалзолото» нэгэдэлэй Ципиканай приискын бульдозерист.

Рыкова Людмила Васильевнае — Кабанскын районой «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Кабанскын шубуунай фабрикын нугаhашан.

Савинов Владимир Николаевичые — Загарайн районой Онохойн модоной комбинадай автопоезднуудай томодхогдомол экипажай бригадир.

Санданов Намжил - Доржи Найдановичые — Хэжэнгын районой Хэжэнгын совхозой луговод.

Танхаева Галина Балдановнае — Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малай техник-үрэжүүлэгшэ.

Тимощик Анатолий Васильевичые — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын 575-дахи барилга-хабсаралгын поездын модошодой бригадир.

Топский Юрий Константиновичые — Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой аппаратна цехэй электрослесарьнүүдэй бригадир.

Тормозов Владимир Ивановичые — Баргажанай районой Баргажанай леспромхозой модо бэлэдхэлгын томодхогдомол комплексно бригадын бригадир.

Ухинов Даша Изыевичые — Хурамхаанай районой Уланхаанай совхозой луговод.

Федорченко Александр Александровичые — Холоднинско геолого-бэдэрэлгын партиин үрэмдэн малтагша.

Халзагарова Клара Ивановнае — Улаан-Үдэ городой 3-дахи дунда hургуулиин багша.

Хомонов Трофим Бадархановичые — «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Улаан-Үдын нүүдэл-оньhожоруулагдамал колоннын барилгашадай комплексно бригадын бригадир.

Цыденов Базар-Гуро Цыденовичые — Улаан-Үдын авиапредприятиин ИЛ-14 самолёдой экипажай командир.

Цыденова Цыпылма Булатовна — Хэжэнгын районой «50 лет Октября» совхозой хонишон.

Черников Василий Александровичые — Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой электровозой машинист.

Шарин Тихон Матвеевичые — «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Зэдын нүүдэл-оньhожоруулагдамал колоннын модошо дархашуулай бригадир.

М. И. КАЛИНИНАЙ НЭРЭМЖЭТЭ ЛОКОМОТИВНА ДЕПОГОЙ 1979 ОНОЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

КПСС-эй XXV съездын, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1978 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула түмэр замай Улаан-Үдэ станциин М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой коллективнимэ социалис уялганууде абаба:

— арадай ажахын ашаа, пассажируудые зөөхэ табан жэлэй дүрбэн жэлэй түсэбые СССР-эй Конституциин хоёрдохи жэлэй ойдо дүүргэхэ;

— 1979 оной түсэбые декабриин 25-да дүүргэхэ;

— локомотивуудай заhабари hайжаруулhанай, поезднуудые жолоодолгые нарижуулhанай ашаар ажалай эмхидхэл hайжаруулhанай, заhабарилгын цехүүдэй болон локомотивна бригаднуудай хүдэлмэришэдэй мэргэжэл дээшэлүүлhэнэй ашаар ажалай бүтээсые хараалагдаhан түсэбhөө гадуур 1,5 процентээр дээшэлүүлхэ;

— локомотивуудай паркые hайнаар ашаглаха талаар Белоруссиин түмэр замшадай үүсхэлээр дэлгэрhэн мүрысөө үргэлжэлүүлхэ, поезднуудые эрхим hайн шанартайгаар жолоодохо, тиигэжэ локомотивай техническэ скоростиие хараалагдаhан хэмжээнhээнь часай 0,2 километрээр түргэдхэхэ, мүн электровозой сүүдхын дунда зэргын ябасые 5 километрээр дээшэлүүлхэ;

— локомотивуудай заhабариин шанар hайжаруулhанай, поезднуудые жолоодолгын түрүү онол арганууде хэрэглэhэнэй ашаар 1979 ондо 6 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ, 200 тонно дизельнэ түлишэ арьбалха;

— 160 мянган түхэригэй ашаг үрэ үгэхэ ухаалан зохёолгын ба уралан нарижуулгын дурадхалнууде үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ;

— ленинскэ коммунис субботнигой хүндэлэлдэ локомотивна бригада бүхэн арьбалhан электрын элшэ хүсөөр нэгэ нэгэ поезд рейсдэ ябуулжа, субботнигто хүдэлжэ олоhон салингаа табан жэлэй жасада оруулха;

— коллективэй гэшүүн бүхэн депогоо болбосон түхэлтэй болгохо талаар хэмжээ ябуулгада найман час хүдэлхэ;

— Монголой Арадай Республикын, Нижнеудинскын, Шэтын локомотивна депонуудай коллективүүдые социалис мүрысөөндэ уриха.

Энэ социалис уялганууд депогой коллективэй хамтын суглаан дээрэ зүбшэгдэжэ баталагдан абтаа.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Үсэгэлдэр Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой соёлой ордон соо республикымнай колхоз, совхозуудай түрүү малшад, механизаторнууд, таряашад, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд, мүн гүрэнэй хүдөө ажахын предприятинуудай түлөөлэгшэд, республикын партийна, совет болон хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд суглараа.

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй тус зүблөөн дээрэ «Үнгэрhэн 1978 оной хүдэлмэриин дүн болон энэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ хүдөөгэй ажалшадай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудалаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советдэй түрүүлэгшын орлогшо **Б. И. Николаев** элидхэл хэбэ.

Элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ Улаан-Үдын райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ **П. А. Горбунов;** Зэдын районой «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон **Р-С. Н. Данзанов;** Хэжэнгын районой «50 лет Октября» совхозой эхэнэрнүүдэй тракторна бригадын механизатор **Р. В. Ахметзянова,** Яруунын совхозой директор **Б. Э. Жамсуев,** Кабанскын районой «Шергинский» совхозой гахайшан **А. И. Оскорбина,** Хориин районой Дээдэ-Тайлсын совхозой ахамад зоотехник **П. П. Помуран,** Хурамхаанай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой сабшаhан hайжаруулдаг оньhожоруулагдаhан отрядай бригадир **Б. Г. Бадмаев,** Улаан-Үдын шубуунай фабрикын шубуушадай бригадын бригадир **О. Н. Павлова,** Шэтын областиин хүдөө ажахын управлениин начальникай орлогшо **Н. Ф. Костромин,** Сэлэнгын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ **Ц. Л. Балданов,** Яхадай АССР-эй хүдөө ажахын министрэй орлогшо **И. Г. Максимов,** Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод **Ш. Ж. Очиров,** республикын «Свинопром» нэгэдэлэй директор **Н. Н. Щербаков,** Загарайн районой Онохойн совхозой овощ ургуулагшадай звеное даагша **А. А. Потемкина,** Хандагатайн леспромхозой директор **А. Д. Егоров,** Зэдын райгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник **Л. С. Мадагуев** гэгшэд үгэ хэлэhэн байна.

Суглараг шадта халуунаар угтагдан, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, партиин Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

Зүблөөнэйнгөө түгэсхэлдэ хүдөө ажахын түрүүшүүл арбадахи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ республикынгаа бэелүүлхэ социалис уялганууде баталан абаа.

КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй шиидхэдэринүүдые бэлэдхэлдэ

МЭРГЭЖЭЛЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ —МҮНӨӨДЭРЭЙ ЭРИЛТЭ

Хүдөө ажахыда жэлһээ жэл бүри хүсэ ехэтэй мүнөө үеын техникэ олоор абтажа, үйлэдбэриинь үргэлжэдөө оньһожоруулагдажа, промышленна үндэһэ һуури дээрэ гаргагдажа байхада, республикын колхоз, совхозуудые мэргэжэл шадабари ехэтэй хүдэлмэришэдөөр, илангаяа механизаторнуудаар хангаха гээшэ эгээн шухала хэрэг болоно. Мүнөө үе сагта тэндэ миил юрын хүдэлмэришэд хэрэгтэй бэшэ, харин эрдэм мэдэсээр баян мэргэжэлтэд хэрэгтэй. Эдэнэр шэнэ техникые шадабаритайгаар хүдэлгэхэ, харуулһалхаһаа гадна, үйлэдбэриин технологи һайн мэдэхэ, газар таряалангай болон мал ажалай продуктнуудые ехээр абаха түрүү онол арганууудые хэрэглэжэ шадаха хүнүүд байха эрилтэтэй.

Бүряад орондомнай мэргэжэл шадабари ехэтэй нимэ хүдэлмэришэд, колхознигууд олошоржол байна. Мүнөө үедэ ажахынуудта 11.400 механизатор, 4.500 жолоошон, машинаар үнеэ һаадаг 1440 мастер, малай фермэнүүдтэ ажалладаг 700 гаран механизатор болон бусад мэргэжэлтэд бии.

Үнгэрһэн жэлдэ колхоз, совхозуудта таряашад, малшадай мэргэжэл дээшэлүүлхэ, шэнээр һурган бэлдэхэ талаар баг бэшэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Энэ хугасаада дээдэ мэргэжэлэй 2810 хүдэлмэришэн, тэрэ тоодо 1584 механизатор һургагдаа гэхэ гү, али урда жэлэйхиһээ нилээд олошоро.

Таряашад, механизаторнууд болон малшадые һургаха, тэдэниие түбхинүүлхэ тушаа Кабанскын, Бэшүүрэй, Түнхэнэй болон бусад зарим районуудай ажахынууд дүршэлтэй болонхой. Тиигэжэ эндэхи колхоз, совхозууд механизаторнуудаар гол түлөб хангагданхай.

Илангаяа Кабанскын районой «Шергинский», Ойморой совхозуудта, Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозод, «Победа» колхоздо, Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ, «Сибиряк» колхозуудта, Улаан-Удын районой «Маяк», «Искра» колхозуудта болон бусад зарим ажахыда механизаторнуудые һурган бэлдэхэ, түбхинүүлхэ, тэдэндэ һайнаар ажаллаха, ажаһууха арга олгохо талаар ехэ юумэн хэгдээ. Энээнэйл ашаар тэдэнэр техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, таряалан дээрэхи бүхы хүдэлмэреэ саг соонь һайн шанартайгаар хэнэ бшуу.

Нёдондо Хориин, Улаан-Удын, Баргажанай районуудта хүнүүдые механизаторай мэргэжэлдэ һургаха, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ һэн.

Гадна республикын колхоз, совхозуудта 15 мянга гаран хүдэлмэришэд болон колхознигууд, тэндэхи дунда шатын хүтэлбэрилэгшэд агрономическа, зооветеринарна болон экономическа һуралсалда хабаадаһан байна. Энээнэй ашаар 1200 механизатор, 900 малшад мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, 1-дэхи ба 2-дохи классай шалгалта бариха аргатай байгаа. Механизаторнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ хүдэлмэри Хэжэнгын, Түнхэнэй районуудта, һаалишад, шубуушадай мэргэжэл дээшэлүүлгээр Кабанскын райондо, хонишодой мэргэжэл шадабари ехэ болгохо хүдэлмэри Хурамхаанай, Баргажанай районуудта һайнаар эмхидхэгдэһэн жэшээтэй.

«Байгалай долгин», Сурхайта нуур» гэхэ мэтэ амаралтын ґазарта механизаторнууд болон малшадые амаруулжа байгаад һургахада үгаа зохид байшоо. Һүүлэй гурбан жэлдэ нимэ аргаар 766 хүн һургагдаа.

Эдэ жэлнүүдтэ хүдөөгэй техническэ мэргэжэлэй училищинуудта һуралсал нилээд һайжаруулагдаа. Тэндэ һуралсалайнь бааза бэхижүүлэгдэнэ, багшанарай, үйлэдбэриин талаар һургадаг мастернуудай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлэгдээ. Мүн тэндэ хэдэн шэнэ мэргэжэл олгогдодог болонхой.

Петропавловкын 4-дэхи СПТУ (директорынь М. Б. Санданов) жэл бүри мэргэжэлтэдые һургаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ. Нёдондо энэ училищи 100 трактористые, машинаар үнеэ һаадаг 47 операторые, электрогазаар гагнуури хэдэг 19 хүниие һургажа гаргаа. Бэшүүрэй районой Бага-Кунэлейн 5-дахи СПТУ (директорынь Г. Н. Непомнящий) һайнаар хүдэлнэ.

Тиигэбэшье жэл бүри олошоржо байгаа шэнэ техникэ мэргэжэлтэй кадрнуудаар хүсэд хангагданагүй. Республика дотор абажа үзэбэл, зүүн трактор бүридэ 114 механизатор хүртэнэ. Илангаяа Яруунын, Баргажанай, Сэлэнгын болон Загарайн районуудай колхоз, совхозуудта механизаторнууд дуталдана, эндэхи зуун трактор бүридэнь ойрдоо 70—100 тракторист бии.

Яахадаа нимэ байдал тохёолдоноб гэхэдэ, зарим механизаторнууд нэгэ ґазартаа тогтожо хүдэлнэгүй, олоороо гаража ошоно. Жэшээнь, һүүлэй хоёр жэлдэ мянга гаран механизатор ондоо ажалда ороһон, гаража ошоһон байха юм. Нимэ байдал Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Хурамхаанай болон бусад зарим районуудта үзэгдэнэ. Механизаторнууд юундэ ґаража ошоноб гэхэдэ, тэдэндэ һайнаар ажаллаха, ажаһууха арга олгогдоногүй, олон газарта тэдэниие моральна болон материальна талаар урмашуулха гурим сахигданагүй.

Олохон районуудта хүдөөгэй залуушуулда механизаторай мэргэжэл олгохо бүгэдэ ниитын һуралсал эмхидхэхэ хэрэгтэ горитой анхарал хандуулагданагүй. Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын Прибайкалиин районуудта хүнүүдые механизаторай мэргэжэлдэ һургаха түсэб ходо дүүргэгдэнгүй үлэнэ.

Тэрэшэлэн колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд механизаторнуудай, малшадай мэргэжэл дээшэлүүлхэ, дээгүүр класстай болгохо гэжэ һайса оролдоногүй. Энээн дээрэһээ боложо, республикын механизаторнуудай хахадһаа ехэнхидэнь 1-дэхи, 2-дохи классай мэргэжэл олгогдоогүй байнаар. Нимэ дээгүүр классай сэгнэлтэдэ малшадай ороидоол 15 процентнь хүртэнхэй. Энэ хүдэлмэри Зэдын райондо илангаяа муугаар ябуулагдана. Жэшээнь, энэ районой 1300 хонишодой миил 65-ниинь, 345 үхэршодэй 3-ниинь, 363 һаалишадай 46-ниинь дээгүүр классай мэргэжэлтэй гэжэ тоологдоно. Нимэрхүү байдал, мүн Сэлэнгын райондо тохёолдоно.

Шэнжэлгэ хээд үзэхэдэ, нэгэдэхи классай механизаторнууд, малшад 3-дахи классайхиһаа 20 процентээр бүтээсэ елэтэйгээр ажалладаг гэжэ элишэлэгдэнхэй. Хүдэлмэриинь шанаршье дээгүүр байдаг, түлбэришье ехэ абадаг.

Хүнүүдые механизаторай мэргэжэлдэ һургаха, тэдэниие хүдөөдэ түбхинүүлхэ, һаадгүйгөөр ажаллаха, зохидоор ажаһууха арга олгохо, тэдэнэрэй соёл-гэгээрэлэй эрилтэнүүдые анхарха тушаа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев партийн ЦК-гай июлиин (1978 он) Пленум Дээрэ элидхэл хэхэдээ, ехэ анхарал хандуулһан байна. Энэ талаар колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ партийна, профсоюзна организацинуудта шанга эрилтэ табигданхай.

Эдэ бүгэдые анхаралдаа абажа, 1979 ондо ажахынуудта механизаторай мэргэжэлдэ 2.014, СПТУ-да — 3000, дунда һургуулинуудта — 1925 хүн һурана, 4877 механизатор мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлнэ, зооветеринарна һуралсалда 7817 хүн, агрономическада — 3970, экономическа һуралсалда 3445 хүн хабаадуулагдаа. Мүн һуралсалай комбинадта 1000 гаран малшад, механизаторнууд һуража байна.

Мүнөө үедэ механизаторнууд болон малшадай һуралсал Бэшүүрэй, Хэжэнгын, Хориин, Кабанскын, районуудай колхоз, совхозуудта эмхитэйгээр ябуулагдана. Республика дотор мянга гаран кружок болон һургуули, СПТУ-гай 15 филиал эмхидхэгдэнхэй.

Тнин гэһээ Захааминай, Мухар-Шэбэрэй, Прибайкалиин районуудта хүдөөгэй ажалшадые һургаха, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хүдэлмэри үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Иимэ байдалые тэсэхэгэр бэшэ, эндэ бии байгаа дутагдалнууд дары усадхэгдаха зэргэтэй.

КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Советэй тогтоолой ёһоор энэ жэлдэ 40 совхоздо, 23 колхоздо механизаторнуудай байха мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмэ 304 залгалаа гэр баригдахаар хараалагданхай. Энээниие бэелүүлхэ хүдэлмэриие гэдэргэ татажа болохогүй байна.

Хүдөөгэй ажалшадай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлэл һаа, үйлэдбэриин талаар табигдаһан зорилгонуудай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ байһаниинь дамжаггүй.

Н. ДАНИЛОВ,
БурАССР-эй хүдөө ажахын министрэй орлогшо.

▽ Табан жэлэй габшагай гурбадахи жэлдэ дээдэ мэргэжэлэй 2810 хүдэлмэришэн, тэрэ тоодо 1584 механизатор һургагдаа.

▽ Хориин, Улаан-Удын, Баргажанай районуудта механизаторай мэргэжэлдэ һургаха, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

▽ Республика дотор зуун трактор бүридэ 114 механизатор хүртэнэ.

▽ 1979 ондо ажахынуудта механизаторай мэргэжэлдэ 2014, СПТУ-да 3000, дунда һургуулинуудта — 1925 хүниие һургана.

Модошодой, түмэр замшадай ажаһуудаг Новоильинск гэжэ хүдэлмэришэнэй тосхондо СССР-эй Верховно Советэй һунгалтада бэлэдхэл үргэнөөр ябуулагдажа байнхай. Поселково Советэй депутадууд энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ээлжээтэ даабаринуудаа абаад, агитаторнууд (зүүн гарһаа) Л. Терентьева, Е. Лумнова, М. Галкина (поссоведэй депутадууд), Г. Гынденова гэгшэд һунгагшадтай уулзахаяа, хөөрэлдөө хэхэеэ гаража ябана.

М. СИБИРЯГАЙ фото.

ЗАЛУУ ҺУНГАГШАДТА— ОНСО АНХАРАЛ

1979 МАРТЫН 4 СССР-эй Верховно Советэй һунгалта

Яруунын районой нютаг бүхэндэ тусхай агитпункт түхеэрэгдэбэ. Тэндэнь дүн хамта 590 агитатор дежурлажа, һунгагшадые бүридэлдэ абаад, ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байнхай.

Районой эгээн зүүн захада түбхинэһэн «Комсомольский» совхозой түб һууринай клуб соо мүн лэ агитпункт түхеэрэгдэжэ, гоё һайхан уряа-лозунгнуудаараа хүн зоной анхарал татадаг болонхой. Агитпункт соо хододоо ариг сэбэр. Һунгуулида зорюулагдаһан элдэб стенднүүд түхеэрэгдэнхэй. Мүн «Залуу һунгагшын булан» амяараа түхеэрэгдэһэн байна. Эндэ хамтадаа 40 гаран агитатор саг үргэлжэ дежурладаг юм. Тиимэһээ эндэ хүн зон огто таһардаггүй. Тиимэшье байха ёһотой ааб даа. Юуб гэхэдэ, Хэндын сомоной Советэй газар дээрэ 903 һунгагша ажаһуудаг юм. Тэдэнэй 730-ниинь Тэлэмбэдэ, 170-ниинь Целинный тосхондо ажаһуудаг. Тэдэнэй тоодо 30 залуу һунгагша оролсоно. Тиимэһээ эндэхи агитаторнууд эгээл түрүүшынхиеэ һунгахаяа байһан залуушуулда онсо анхаралаа хандуулна.

— Һунгалтын үдэрые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула Хэндын сомоной Совет, нютаг дээрэхи эмхи зургаануудай партийна, профсоюзай, комсомолой эмхинүүд ехэ 'хүдэлмэри ябуулна. Мүнөө агитаторнууд ааһан бүхэнөөр ябажа, һунгагшадай список табижа дүүргэнхэй. Агитаторнууд Е. Ц. Дугаров, Н. А. Хамаганова, бусад даалгагдаһан уялгадаа дүүрэн харюусалгатайгаар хандана,—гэжэ «Комсомольский» совхозой парткомой секретарь Д. Б. Чимитов мэдүүлбэ.

Иигэжэ Тэлэмбэ нютагайхид СССР-эй Верховно Советэй һунгалтын үдэр өөһэдынгөө һунгуулиин округһоо дэбжүүлэгдэһэн депутадуудта кандидадуудай түлөө нэгэ хүн шэнгеэр дуугаа үгэхын тула бэлдэжэ байнхай.

Д. МУНКУЕВ.

АГИТПУНКТ ҮҮДЭЕЭ СЭЛИНХЭ

Мүнөө үедэ агитпунктнууд хадаа һунгалтын урда тээ ябуулагдаха ниитэ-политическэ, ойлгуулламжын бүхы хүдэлмэриин, соёл-гэгээрэлэй хэмжээ ябуулгануудай ёһотойл түб болоод байна. Тиимэһээ агитпунктын галнууд үргэн олониитэ ажалшадые, бүхы һунгагшадые хаа хаанагүй уряалан угтана.

Хэрэнэй Пионернүүдэй байшан ґазаа, досоогүй гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн хадаа поселогой гэрнүүдэй дунда илгаран харагдана. Тэрэнэй газаа үндэр столбдо хадаатай тэбхэр улаан бүд дээрэ «Агитпункт» гэһэн үгэ аржыса бэшээтэй байхань харагдана.

Үүдыень татажа, байшан руу ороходо, һаруул, уужам, дулааншье гээшэны! Хаяа ханадань гоё плакадууд хадаатай харагдана. Тэдээн дээрэ «Совет засаг — бүгэдэ арадай засаг», «Би эб найрамдалай түлөө дуугаа үгэнэб!» гэһэн үгэнүүд тобойсо бэшээтэй. «СССР-эй Верховно Советэй һунгалта тухай Хуулли», СССР-эй гимнын үгэнүүд һунгагшадай анхаралда баһал табигдана. СССР-эй Герб болон Туг харуулһан плакадууд мүн лэ бии.

Улаан плюшээр хушагдаһан ута стол дээрэ элдэб газетэ, журналнууд, СССР-эй, РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй Конституцинууд тухай номууд, партиин XXV съездын, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шидхэбэринүүд болон бусад политическэ литература гуримтайгаар табигданхай.

Энэ столой саадахи ханада «Һунгалтын календарь» үлгөөтэй. Тэрээн дээрэ һунгалта болотор хэды үдэр үлөөб гэжэ саг үргэлжэ харуулагдажа байдаг юм ха. Агитаторнуудай дежурствын график тэндэнь бии.

Уран зохидоор шэмэглэгдэһэн «Һунгагша» гэжэ ханын газетэ агитпунктда ерэгшэдэй анхаралые абаһаар татана. «Һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэр» гэһэн түрүү бэшэг һүүлшын номерой нээлтэдэ хараанабди. Тус һунгуулиин участогай газар дээрэ оршодог ажалай коллективүүд һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэр хэр зэргэ ажаллааб, тосхоной түхэл шарай, хүн зоноймь һуудал байдал хэр зэргэ хубилааб, һайжарааб гэжэ тэндэ уншанабди.

Агитпункт соо «Манай кандидадууд» гэһэн стенд баһал харагдана. Тэрэ хүнэй ороһоор хараха газарта табигданхай.

Эндэ «Тайлбари үгэхэ стол» бии. Тус столдо дежурна агитатор һууна. Стол дээрэнь һунгагшадай списогүүд, тэдэнэй һанамжануудаа бэшэхэ дэбтэр, дежурнын дэбтэр хэбтэнэ.

Эдэ бүгэдэнөө гадна агитпункт соо телефон, телевизор бии. Нэгэ хажуудань зохидхон ендэр табяатай байна. Тиимэһээ эндэ лекци шагнаха, хөөрэлдөө үнгэргэхэ, концерт хараха, һонирхолтой үдэшэнүүдые үнгэргэхэ арга боломожо бии.

— Агитпунктые бэлдэхэ хэрэгтэ Пионернүүдэй байшангай методист О. Г. Дунцаева, кружогой хүтэлбэрилэгшэ Е. Д. Баторова, Хэрэнэй поссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Ф. М. Иринцеев гэгшэд тон ехээр туһалаа. Мүн Хэрэнэй дунда һургуулиин черчениин багша В. А. Краснояров бүхы лозунгнуудыемнай бэшээ, ханын газетэ болон стенд-нүүдыемнай шэмэглээ, — гэжэ агитпунктые даагша, Пионернүүдэй байшангай директор Н. Д. Шубин хөөрэнэ. Тэрэнэй өөрөөшье энэ хэрэгтэ ехэ оролдосо гаргаһаниинь эли ааб даа.

Хэрэнэй һунгуулиин участогта ниитэ-политическэ ойлгуулламжын горитой хүдэлмэри ябуулагдажа байнхай. Бүхыдөө 70 агитатор эндэ хүдэлнэ. Агитпункт үглөөнэй, 11 сагһаа үдэшын 10 саг болотор һунгагшадые угтан абадаг юм.

Һунгалтын урда тээ ябуулха хүдэлмэриин түсэбэй ёһоор лекци болон хөөрэлдөөнүүд эндэ үнгэргэгдэнэ. Һаяхан КПСС-эй райкомой пропаганда болон агитацинин таһагай инструктор П. Т. Демин һунгагшадай урда лекци уншаа. Хэрэнэй һунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшэ В. Д. Беломестных «СССР-эй Верховно Советтэ — манай кандидадууд» гэһэн хөөрэлдөө мүн лэ үнгэргөө һэн...

— Бидэ һунгагшадай дунда ойлгуулламжын горитой хүдэлмэри ябуулхаар түсэблэнэн байнабди, — гэжэ нүхэр Шубин хэлэнэ. Нээрээшье ниитэ-политическэ хүдэлмэриин түсэб абаа рахада тиимэ байна. Ж хэдэ, февраль һарада һунгагшадтай уулзалт лохо. «СССР-эй эр Конституционно эрхэ уялганууд» гэһэн хөөрэлдөө районой арадай Х. Т. Ангархаев байна. «Бага газэр» дайлалдаһан нютаг хубүүн Фёдор Яко Коляко гэгшэтэй һу дай уулзалга эмхидхэ мүн лэ хараалагданхай.

Залуу һунгагша Хэрэн, поселогой дунда һургуулинуудыг гэгшэдһээ б ү р и «Юность» гэжэ дуун рументальна ансам концерт табигдахаар дэжэ байнхай. Эдэ шуул һургуулияа сасуугаа ажаллахаяа һон юм. Жэшээлхэ Фенько кинофикацида Балданов сельподо, бюров хилээмэнэй надта ажаллана. Эдэ лайнгаа һүүлдэ репе ерэдэг. Пионернүүдэй шангай кружогойхид граф И. Б. Потеева, нист С. Д. Нагаслаев дэй хүтэлбэри доро концерт бэлдэжэ Һаяар һунгагшадай наадаяа харуулха юм.

Хэрэнэй һунгуулиин участогай агитпунктда нүүд үдэшэ орой ерэжэл байдаг. Тэрэ нууд улам хурсаар һунгагшадые уряалан

В. ТУЛ манай к

Яруунын районой «Улаан-Туяа» совхоздо механизаторнуудай һуралсалда онсо анхарал хандуулагдадаг юм. Тиимэһээл энэ ажахы механизаторнуудаар дуталдажа байдаггүй. Мүнөө үедэ совхозой машина, оньһон техникые гол түлэб залуушуул даажа ябадаг гээ һаа, алдуу болохогүй. Тиимэшүүлэй нэгэн тракторист Баясхалан Цыбиков болоно. Энэ нүхэрнай хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, совхозой дирекциин зүгһөө һайшаал магтаалда хүртэһэн юм. Намарайшье халуун хаһада Баясхалан Цыбиков муу бэшээр хүдэлжэ гараа. Тэрэнэй даажа ябадаг трактор ямаршье заһабаригүйгөөр ажал хүдэлмэридэ хабаадуулагдаха арга боломжотой. Имагтал ээлжээтэ техническэ харууһа хээд, дахинаашье тарилга, хуряалгын ажал хүдэлмэридэ Баясхалан Цыбиков шармайхаар бэлэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баясхалан Цыбиков.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

ТҮСЭБ ЗОХЁОБОШЬЕ, ТҮГЭС ДҮҮРГЭНЭГҮЙ

Эрдэм, техникын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байнан мүнөө үедэ хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ гээшэ зайлуулашагүй гол шухала зорилгонуудай нэгэн юм. Ушарынь хадаа КПСС-эй ЦК-гай июлиин (1978 он) Пленум ґазар таряалангай, мал ажалай продуктнуудые саашадаа улам элбэгээр абахын тула түрүүшүүлэй баян дүй дүршэл, шэнэ оной арганууудые хүдэлмэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, һалбари бүхэнөө хүгжөөхэ эрилтэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда табиһан байна. Партиин хараалһан эдэ зорилгонууудые сүм бэелүүлхын тула колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд үбэлэй үедэ зоотехническэ, агрономическа болон экономическа һургуули урид зохёогдоһон графигай ёһоор эмхидхэжэ, малшад, механизаторнуудай мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ уялгатай юм.

Тиин мүнөө малшад, механизаторнуудай мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ һуралсалай хэр ябуулагдажа байнаень шалгахаяа Загарайн районой ажахынуудаар ябагдаа. Бидэ шалгалта үнгэргэхэдөө гансашье зоотехническэ, агрономическа, экономическа һуралсалда бэшэ, мүн механизаторнуудай бүгэдэ ниитын курсын хэр эмхидхэгдэһэндэ гол анхаралаа хандуулаа һэмди. Ушарынь хадаа энэ районой ажахынууд жэл бүри хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын үедэ механизаторнуудаар дуталдажа, бии байгаа бүхы машина, техникээ дүүрэн хүсэндэнь хүдэлгэдэггүй юм. Тиимэһээ бидэ, механизаторнуудые һурган бэлдэхэ гээшэ шухала зорилгонуудайнь нэгэн болонхой.

Район дотороо ороһоо таряа болон тэжээлэй ургамалнуудые бусадһаа ехээр таридаг XXI партсъездын, Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Гигант» колхозуудта, мүн Эрхирэгэй, Тайлсын совхозуудта механизаторнуудай олоор дуталдадагшье һаань, иимэ мэргэжэлтэдые һурган бэлдэхэ хүдэлмэри ябуулагдаагүй байба. Эдэ дутагдалай ушар шалгалтые элирүүлхэдэ, дурсагдагша ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд механизаторай мэргэжэлдэ һураха хүнүүд олдоногүй гэһэн ямаршье үндэһэ баримтагүй харюу үгэнэ. Энэнь тон буруу. Юуб гэхэдэ, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй энэ асуудалда гол анхаралаа хандуулжа, залуу хүбүүд, басагадтай үнэн сэдьхэлһээ уулзажа хөөрэлдөөд байбалнь, механизаторай мэргэжэл шудалха дуратайшуул захаһаа олдохол байгаа. Теэд эмхидхэлэй, ойлгуулламжын иимэ хүдэлмэри ябуулангүй, альганай зэргын саарһан дээрэ соносхол бэшээд, тэрэл конторын үүдэндэ няажархихада, һураха дуратайгаа хэн мэдүүлхэб даа.

Мүнөөдэрэй байдалаар XXI партсъездын, Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Гигант» колхозууд механизаторнуудаар ороидоол 45—50 процент хангагданхай юм. Хэрбээ урда мэтэ гар һула, һанаа амархан һуубал, энэ хабарай тарилгын үедэ бүхы машина, техникын хахадынь шахуу хүдэлгэдэнгүй зогсохонь холо бэшэ. Тиимэһээ ойрын үдэрнүүдтэ энэ дутагдалаа дары усадхахаар зохихо хэмжээнүүдые хараалха зэргэтэй.

Саашань агрономическа, зоотехническэ һуралсал тушаа хэлэхэ болоо һаа, эдэ ажахынуудта һайрхамаар хүдэлмэри ябуулагдадаггүй байба. Жэшээлбэл, дээрэ дурсагдаһан табан ажахыда агрономическа һуралсалай нэгэшье хэшээл үнгэргэгдөөгүй. Тиихэдэ зоотехническэ һуралсалай хэшээлнүүд ороидоо нэгэ-хоёр дахин болоһон аад, һүүлэй үедэ мартагдашаһан байна.

Иигээд ерэхэдээ дээрэ нэрлэгдэһэн ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд, малшад, механизаторнуудай һуралсал эмхидхэхэ түсэб аржытар зохёобошье. Үбэлэй хахадлатар энэ хүдэлмэреэ эмхитэй һайнаар ябуулдаггүйнь гэмшэлтэйл байна.

Эндэ үшөө нэгэ дутагдалые тэмдэглэнгүй орхихын аргагүй юм. Тодорхойлбол, ажахынуудай гол найдабари, түшэг тулгуури болоһон дунда һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад механизаторай, малшадай мэргэжэл шудалдаг заншалтай юм. Теэд колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд һургуулинуудта энэ һуралсалай хэр ябажа байнаар һонирходоггүй байхаһаа гадна, туһаламжашье үзүүлдэггүй. Тингэжэ тус районой ажахынууд бии байгаа арга боломжоёо хүсэдөөр хэрэглэнэгүй.

Саг хүлеэдэггүй, саг ябажал байна. Теэд дурсагдагша районой колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд, малшад, механизаторнуудай һуралсалые бүхы эрилтын ёһоор эмхидхэхэ хүдэлмэреэ хэзээ һайжаруулхань гээшэб? Энэ шухала ажалыень КПСС-эй Загарайн райком, арадай депутадуудай районой гүйсэдкомой Совет саг болзортонь шалгажа, дутагдалыень усадхаха хэмжээнүүдые яаралтайгаар абадаг һаань, һайн бэлэй гэжэ һанагдана.

М. ГЕРГЕНОВ,
колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэдэг хүдөө ажахын техникумэй багша.

Совет ороной дотор

ГОЛ ЗОРИЛГОНЬ—АМЖАЛТА

Саранска экскаватор бүтээдэг заводто инженер А. Васильевай дурадхалаар деталь болон элдэб түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэдэ, хэдэн арба гаран тонно булад алмагдана. Предприятиин уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын бюродо тэрэнэй үнэтэ арбан дурадхал онсо тэмдэглэгдээ. Тэдэниие үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар предприятида 25 мянган түхэригэй алмалта хэгдэһэн байна.

Дүй дүршэлтэй уралан нарижуулагша элдэб детальнуудые бүтээлгэдэ шадаал һаа, бага металл гаргашалха тухай бодомжолходоо, тэдэнэй шанарые бүри һайжаруулха зорилго урдаа табидаг. Заводой зуу гаран түрүү хүдэлмэришэд болон уралан нарижуулагшад А. Васильевай дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхэдэ, алмалта арьбалалта түйлаха шухала асуудалые урагшатайгаар ябуулна. Энэ предприятида бүгэдэн техническэ һуралсал, алмалтын тусхай постнууд эмхидхэгдэнэ, энэ талаар, бүгэдын хабаадалгатай һонирхолтой харалганууд саг үргэлжэ үнгэргэгдэдэг юм. Цех болон участогуудта бүтээсэ ехэтэй оньһон техникэ тодхогдонхой.

Энэ шухала хэрэгые һайнаар ябуулһанай ашаар коллектив түсэбтэ табан жэлэй эхиньһээ нэгэ удхууртай 75 экскаватор бүтээлгэдэ гүйсэд хүрэхэ металл алмажа шадаа.

А. ПАПЕТА,
ТАСС-ай корр.

Саранск.

МҮНХЭ СЭБДЭГ ГАЗАРТАШЬЕ...

Коми АССР-эй барилгашад мүнхэ сэбдэгтэй тэмсэхэ талаар горитой хүдэлмэри һүүлэй үедэ ябуулна. Иимэ газарта хатуу породонуудай тон гүнзэгыдэ оршодог дээрэнээнь тэндэ ямаршье барилганууд бодхоогдоггүй байһан, харин энэ хэрэг мүнөө гүйсэд шиидхэгдэбэ.

Мүнхэ сэбдэг газартай хойто зүгэй нютагуудта барилгашад шахтанууд болон заводуудые, байрын гэрнүүд болон эмхи зургаануудай элдэб байшангуудые амжалтатайгаар бодхоодог болонхой ааб даа. Гэбэшье хатуу породонуудай тон гүнзэгыдэ оршодог тула хойто зүгэй барилгада үргэнөөр хэрэглэдэг тулга, баханануудые 'тодхохо хүдэлмэри хэгдэдэггүй дээрэнээнь гаан» талмайнууд үлөө байһан.

«Печершахтострой» надай барилгын 7-дохи лениин уралан нарижуулгын «сагаан» эдэ талмайнуудые барилгануудые бодхоожохо гү гэнэн асуудалые дээрэнь шиидхэбэ. Бахадые зоохо хүдэлмэридэ үедэ хэрэглэгдэдэг нуудһаа һураггүй хүсэтэй һон түхеэрэлгэ эндэ доо. Воркута хотын «сагаан» талмай гэжэ шаһан газарта һураггүй гыдэ зоогдоһон бахана фундаменттай гэр барих эхилбэ.

Комиин мэргэжэлтэд барилгашадай зохёоһон хүсэтэ түхеэрэлгээр хотын түхэл шарай хубилгаха, хойто зүгэй дуудые уридшалан зохон генеральна түсэбөөр хоохо хүдэлмэринүүдые шатайгаар ябуулха аргатай лобо бшуу. Энэнэй «сагаан» талмайнууд үсадхагдаха юм.

Э. ВАСИЛ
ТАСС-ай к

Воркута,
Коми АССР.

«ҺАЙНААР АЖАЛЛАҺ ТҮЛӨӨ...»

СМОЛЕНСК. «Ha ажаллаһанайтнай тулг яр хүргэнэбди» — юрэ бусын тэмдэглэл настыршинска районо нинэй нэрэмжэтэ к данса дээрэ мяханай надай хүдэлмэрилэгшэ Энэ жэлдэ ажахын ту 400 эрэ буруу, ха туд бүхэниинь 400 граммһаа дээшэ шэгн байгаа.

Ажахы доторой жүүлгэ, шахан таргал ашаг үрэ ехэтэй шэнэ ажахыда нэбтэрүүлэг Эндэхи ажалшад жэл дай турша соо элбэг шэмэтэ ба бүдүүн тэй юм. Зүндаа үхэр хоёр талмай дээрэ ад Харин туд бу шэгнүүрэй 300 кило да хүргэгдэхэдэ, эдэ хан таргалуулгын абаашадаг юм. Дүрш дабари ехэтэй тугалша шад эндэ хүдэлдэг.

Энэ колхоздо үхэ шахажа, таргалуу дүршэлые областнин арбаад ажахы үргэнө рэглэжэ байнхай.

(ТА

ШУ
РАД
ГЛА
ЗАРЕ

В. Я. КОРЫТОВ.

АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

АЛДАРТА КОЛЛЕКТИВЭЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭ

СССР-эй Верховно Советдэй депутадта кандидат Василий Яковлевич Корытов һаяхана Һургашадтаяа үүлзахадаа эжэ хэлээ һэн:

— Манай Совет социалис орондо түрэхэ ямар ехэ һаргал гээшэб даа. Би энэй хүдэлмэришэн хүн гүтүрынгөө дээдын зурхэда дэбжүүлэгдээд байхаехэл баяртай байнаб. Эгээрээ агууехэ Коммунис партидаа, Ленинскэ комсомолдо, түрэл коллективтээ багатаиб.

Он зүбөөр хэлэгдэһэн үгэ. Улаан-Удын локомотивзавод (хуушандаа паровозно депо) бии болоһоор 80 гаран жилэй болоҗо байна. Түрүүшын паровоз Улаан-Удын станцида 19 оной августын 15-да ерээ. Депо тиихэдэ түб хотыдаа эгээл томо предприятиин. Эндэ хэдэн зуугаад хүнэлмэришэн хүдэлдэг байсаб.

Локомотивна депо түрэл үеэдэ ороноймнай түүхэдэ гол һуури эзэлдэг. Хархис һуурта засагтай нютагаймнай хүдэлмэришэдэй түрүүшын һуурга тэмсэл, Коммунис партиин түрүүшын ячейкэ бии болго, ородой түрүүшын комсомолоцида эдэбхитэйгээр хаһалдалга энэл коллективэй ажалтэй холбоотой.

Түүхэ Октябриин социалистическэ революциин манай нютагаа илан мандахада, индустриализаци, коллективизаци бэлүүлгэдэ, экономикоо онсо соёл хүгжөөлгэдэ депо хүдэлмэришэдэй оруулһан коллективэй хубита тон ехэ. Тиигээ 1922 ондо депогойхидаа талан тосхониие шефтээ авад, тэндэхи таряашадта ба ажабайдал байгуулхадаа нилээд туһа хүргэһэн.

Энэ алдар суута коллективыг олон түрүү хүнүүдые хүндүүлэн гаргаа гээшэб? Хурдаран тоолохын аргагүй даа. Тиигэбшье һаа нэгэ хүнүүдэй, тэрэ тоодо Социалис Республикадаа Союзай табадахи зарлалай ЦИК-гэй гэшүүнээр ябаһан М. А. Червяков, СССР-эй нэгэдэхи зарлалай Верховно Советдэй депутат байһан А. С. Мансоль, КПСС-эй съезднүүдэй делегадуудаар һунгагдаһан В. Г. Лавушкин, А. М. Баранов, Гурэнэй шангай лауреадууд Д. Н. Ягодин, С. Д. Асеев, Социалис Ажалай Герой болоһон И. Т. Кихо болон бусадай нэрэ дурдабал, ойлгосотой болохо.

— Манай коллективэй социалис байгуулалтада оруулһан хубита партийна болон совет органууд үндэреөр сэгнэдэг. Гүрэнэйнгөө үндэр нэрэ хайрада ходол хүртэжэ байдагбди. Мүнөөшье болохоёо байгаа һунгалтада СССР-эй Верховно Советдэй депутадта кандидадые еөһэдынгөө дундаһаа дэбжүүлбэ гээшэбди, — гэжэ 50 гаран жилэй туршада КПСС-эй гэшүүн, депогой ветеран В. В. Рыбинский омогорхон хөөрэнэ.

Депогой коллективэй хамтын суглаанда хүнүүд олоор суглараа һэн. Суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэ бүхэн СССР-эй Верховно Советдэй депутадта кандидадаар депогойнгоо түрүү машинист Василий Яковлевич Корытовые дэбжүүлхэ гэһэн дурадхалнуудые оруулаа бэлэй. Тиин В. Я. Корытов СССР-эй Верховно Советдэй Союзай Советдэй һунгалта үнгэргэхэ Улаан-Удын городской һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Советдэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээ юм.

Василий Яковлевич Корытов 1948 ондо Кабанскын районой Колесово тосхондо түрэһэн. Тэрэнэй эсэгэ Яков Гавриловича бүхы наһан соогоо энэ тосхондо ажаһуурһан, дайнай болон ажалай ветеран, хэдэн жэлэй саада тээ эхэнь наһа барааһан юм. Аха дүүнэр, бултадаа долоон хүн — табан хүбүүд, хоёр басагад. Хоёр ахань түрэл тосхондоо — нэгэниинь һүнэй фермэ даагшаар, нүгөөдэнь—механизатораар хүдэлнэ. Нүгөөдэ хоёр аханарынь Эрхүүгэй областьдо алюминиин заводой хүдэлмэришэд. Эгэшэнэрыиь Улаан-Удэ хотодо һургуулиин багшанар.

— Олон үхибүүдтэй гэр бүлэдэ түрэжэ, томо болоходо ехэ һайн гэжэ һанагшаб, — гэжэ Василий Яковлевич хөөрэнэ.—Юуб гэхэдэ, эндэ хүн ажалша бэрхэ, хүндэ хүшэр ба бэрхэшээлһээ айхагүйгөөр, бэе бэедээ хүндэтэй, туһатайгаар хүмүүжэдэг.

Үнэхөөрөөшье В. Я. Корытов бага наһанһаа ажал хүдэлмэридэ дуратай, хүн бүхэндэ хүндэмүүшэ, элдэб юумээр һонирходог байһан. Түрэһэн нютагтаа 8 класс дүүргээд, 1963 ондо Улаан-Удын түмэр замай транспортын техникумдэ һурахаяа орожоһон. Техникумдэ һурахадаа локомотивна деподо ошожо хүдэлдэг һэн. Тэрэниие дүүргэжэ диплом абаһанай һүүлээр, сэрэгэй албанда абтажа, Номгон далайн Улаан тугта Флодто кораблиин машинистаар алба хэһэн байна.

1971 ондо Василий Яковлевич сэрэгэй албанһаа бусаад, Улаан-Удын локомотивна деподо хүдэлхэеэ ороо юм. Түрүүшээр машинистын туһалагшаар хүдэлөө. Урагшаа һанаатай, оролдосотой бэрхэ хүбүүн шэнэ, орёо техникэ шудалхын, эрхим мэргэжэлтэ болохын тула бүхы хүсэ, шадалаа зорюулна. Тиигээд хүдэлжэ эхилһээр жэлшье болоогүй машинистын үнэмшэлгэ абаа һэн.

Түмэр замда өөрын онсо ёһо гурим бии юм. Жэшээлхэдэ, шофернууд үнэмшэлгэ абаһаар лэ автомашина тушаажа абаха эрхэтэй. Түмэр замда тиимэ бэшэ. Машинистын үнэмшэлгэтэй болоһон хүн тусхай бригадада ороод, ниитын машинист-инструкторай хүтэлбэри доро хүдэлдэг. Тэрэнэйл зүбшөөлөөр машинистдэ электровоз үгтэдэг. Энэ гуримай ёһоор В. Я. Корытов машинист-инструктор И. И. Мясниковай хүтэлбэри доро хүдэлөө.

—Мүнөө һанахадам залуухан хүбүүн минии бригадада ерээ һэн, — гэжэ В. Я. Корытовай түрүүшын һурган хүмүүжүүлэгшэ Иван Иванович Мясников хөөрэнэ. — Даруухан зантай, олон үгэ зугаагүй, хүнэй нюдэндэ ехэ дулаанаар харагдадаг байгаа. Гэбэшье ажал хүдэлмэридөө, даалгагдаһан хэрэгтэ тон харюусалгатайгаар хандадаг һэн. Нэгэ юумээр һонирхоо һаа, мэдэжэл, ойлгожол абахые оролдодог байгаа. Манай бригадада хэдыхэн саг соо ябаад, электровоз даажа абаа һэн.

Найма гаран жэлэй туршада Василий Яковлевич Корытов электровозой машинистээр хүдэлжэ ябана. Эдэ жэлнүүдтэ ехэ юумэндэ һураа, эрхим машинист болоо. Хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, жэл бүри түсэб, уялганууда амжалтатайгаар дүүргэнэ. Юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб 5-ухы талаарнь үлүүлэн дүүргэжэ, 158 мянга гаран квт, час электрын элшэ хүсэ арьбалаа. Арбадахи табан жэлдэшье В. Я. Корытов жэшээтэ һайнаар хүдэлжэ байна. 1978 ондо электровозой бүтээсэ 5,4 процентээр, тэрэнэй скорость 1,2 процентээр нэмэгдэ, 4318 квт. час электрын элшэ хүсэ арьбалаа.

Электровозуудые «шанарай рейс» гэжэ тэмдэгтэйгээр хүтэлхэ гэһэн үүсхэл Василий Яковлевич гаргалсаһан юм. Гурбан жэлэй туршада тэрэ 39 тиимэ поезднуудые хүтэлөө. Өөрөө хоёрдохи классай машинист байжа, баян дүй дүршэлөө залуушуулда дуратайгаар дамжуулан үгэнэ, тэдэнэй ёһотойл һурган хүмүүжүүлэгшэ болонхой. Хэдыхэн жэлэй туршада нүхэр Корытов хоёр машинист, машинистын зургаан туһалагшадые һургажа гаргаа.

В. Я. Корытов ажалай үндэр бүтээсын үльгэр жэшээ харуулжа ябахынгаа хажуугаар, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Тэрээндэ «коммунис ажалай ударник» гэһэн хүндэтэ нэрэ олгогдонхой, «Түсэбтэ табан жэлэй эзлуу гвардеец» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай мүнгэн тэмдэгээр, «1978 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгүүдээр шагнагдаһан.

— Василий Яковлевич Корытов залуу наһатайшье, тиимэ олон жэл локомотивна деподо хүдэлөөгүйшье һаа, бүхы коллективэйнгээ дунда тон ехэ хүндэтэй, нэрэтэй солотой болонхой. Тиимэл хадань бидэнэр тэрэниие СССР-эй Верховно Советдэй депутадта кандидадаар нэгэн дуугаар дэбжүүлээбди, — гэжэ цехые даагша Ю. В. Астраханцев хэлэнэ.

Улаан-Удын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой, Улаан-Удын ашаанай автотранспортын 3-дахи предприятиин хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй болон алба хаагшадай, Улаан-Удын түмэр замай транспортын техникумэй багшанарай, техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон һурагшадай коллективүүд Василий Яковлевич Корытовые СССР-эй Верховно Советдэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ юм. Алдар суута Улаан-Удын локомотивна депогой коллективээр хүмүүжүүлэгдэһэн, манай ороной баатарлиг хүдэлмэришэн ангиин түрүү түлөөлэгшэ В. Я. Корытов һунгагшадайнгаа үндэр ехэ этигэл найдабари нэрэтэй солотойгоор харюулхал байна.

Ц. СУБАНОВ.

БАЯН ДҮРШЭЛТЭЙ

ҺУРАГШАДЫЕ һурган хүмүүжүүлхын тула багша хүн эрдэм мэдэсэ ехэтэй байхаһаа гадна, дэлгэр һайхан сэдьхэлтэй байха ёһотой бшуу. Улаан-Удын 20-дохи һургуулида республика соогоо мэдээжэ болоһон багша И. И. Булнаеватай уулзаха ушар гараба. Тэрэ һүүлэй 17 жэлэй туршада энэ һургуулида һуралсалай талаар директорэй орлогшоор хүдэлнэ. Мэргэжэлэй талаар баян дүршэлтэй тодорхойлхын тула Ирина Ивановна Булнаева гушаад жэлэй туршада багшын хүнгэн бэшэ ажалда хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэлтэй.

И. И. Булнаевагай эмхидхэһэн физикын кабинет гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Эндэ харуулан ойлгуулгын зүйлнүүд ба һуралсалай үедэ хэрэглэгдэдэг техническэ түхеэрэлгэнүүд, таблица, схемэнүүд тусхай гуримаар үлгэгдэнхэй, һуурн һууридаа зохидоор табигданхай.

Мүнөө үедэ үнинэй мэргэжэлтэн 10-дахи классай хүтэлбэрилэгшэ мүн. Тэрэ тус классай һурагшадые бүри багаһаань — 4-дэхи класста һуража байхаһаань эхилжэ хүмүүжүүлжэ эхилээ һэн. Ирина Ивановиагай оролдолго шадабариин ашаар тус классайхид эбтэй эетэй, нэгэн һаналтай коллектив болоо. Эрхимээр һурадаг һурагшад нүхэдтөө саг үргэлжэ туһалалсажа байдаг. Тиимэһээл тус классайхид хэшээлнүүдтээ оролдосотойгоор бэлдэдэг, олонхинь гансал «4», «5» гэһэн сэгнэлтэнүүд дээрэ һурадаг юм. Өөрынгөө багша —эрхим эмхидхэлшэ И. И. Булнаеватай хүтэлбэри доро һурагшад ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэй хабаадалсадаг.

Ирина Ивановна олон жэлэй туршада залуу мэргэжэлтэдые һурган хүмүүжүүлхэ талаар хүдэлмэри ябуулдаг юм. Жэшээлхэдэ, һая «Багшын нэрэ хүндэ» гэһэн хөөрэлдөө эмхидхээ һэн. Гадна тэрэ методическа туһаламжа үзүүлдэг. «10-дахи класста һуралсалай материал саг үргэлжэ эмхидхэгдэнэ.

Ниитын хэрэгэй түлөө һаналаа табилсажа ябадаг багша һүүлэй гурбан жэлэй туршада һургуулиин партийна эхин организациин секретариин орлогшоор хүдэлмэрилнэ. Оролдосото, аша үрэтэ ажалайнгаа түлөө И. И. Булнаева Буряадай АССР-эй ба РСФСР-эй һургуулинүүдай габьята багшын үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Мүн «Социалис мүрысөөндэ илагша», «Арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн тэмдэгүүдээр шагнагданхай. Нүхэдэйнгөө найдабарине хэзээдэшье харюулдаг мэргэжэлтэн гурбан жэлэй саада тээ «Багша-методист» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн.

Ч-Д. БУДАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: багша И. И. Булнаева хэшээл үнгэргэжэ байна.

Авторай фото.

ЗАЛУУ ХАЛААН

Үнгэрһэн жэлдэ ороноймнай техническэ мэргэжэлэй һургуулинууд дүршэл шадабаритай 2,2 миллион залуу хүдэлмэришэдые һурган бэлдээ гээд манай ороной 1978 оной экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэб дүүргэлгын дүнгүүд тухай СССР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Техническэ мэргэжэл олгодог һургуулинууд ороной хүдэлмэришэн ангиин гол хубние һурган бэлдэдэг юм. Ерээдүйн хүдэлмэришэд арадай ажахыда шухала хэрэгтэй мянга гаран мэргэжэл шудална.

Иимэ һургуулинууд соо-һоо дунда эрдэм олгодог техническэ мэргэжэлэй училищинууд (СПТУ) улам үргэнөөр хүгжөөгдэжэ байна. Тэндэ һураһан хүбүүд, басагад мэргэжэл олохоһоо гадна, эрдэмтэй болодог юм. Мүнөө эдэ училищинуудта 1,9 миллион хүн һурана.

Түсэбтэ табан жэлэй үнгэрһэн жэлнүүдтэ эдэ һургуулинуудые дүүргэгшэдэй тоо, урда табан жэлэйхитэй сасуулбал, 4,5 дахинһаа бага бэшээр ургаа гэжэ техническэ мэргэжэлэй һуралсалай талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедтэ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ. Тиигэжэ арадай ажахын эл-дэб һалбаринуудта хүдэлхэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ ёһотой 11 миллион залуу үйлэдбэришэдэй олонхинь хүдэлмэришэнэй мэргэжэл олохоһоо гадна, дунда һургуулитай болохо байна. Хүдэлмэришэн ангиин залуу халаанние ингэжэ бэлдэлгэ хүгжэлтэ түгэс социалис обществын, эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтын эрилтэнүүдтэ эгээл бүрин хүсэдөөр харюусана бшуу.

Дүй дүршэлэй харуулһанай ёһоор, СПТУ дүүргэгшэд хүдэлжэ эхилхэдээ, предприятинуудта улам үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ байһан шэнэ техникэ, автоматика түргөөр шудална. Эдэнэрһээ бүридүүлэгдэһэн коллективүүд илангаяа ашаг үрэ ехэтэйгээр ажаллажа, эрхим шанартай продукци гаргана. Үйлэдбэри дээрэ ажаллажа эхилһэн залуу хүдэлмэришэдэй дундаһаа уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод олоор урган гаргана.

Мүнөө ороноймнай бүхы союзна республикануудтахи эрхим түрүү предприятинуудай бааза дээрэ нимэ училищинууд нээгдэнхэй. Багшанарай дээдэ һургуулинууд, университедүүд тусхай программаар СПТУ-да хүдэлхэ багшанарые бэлдэнэ. Хүбүүд, басагадай хүдэлмэришэнэй мэргэжэлнүүдые шудалхадань, инженернүүд-багшанар эдэнэртэ туһалдаг. Ороноймнай хори гаран дээдэ һургуули инженернүүд-багшанарые һурган бэлдэдэг юм. Дунда эрдэм олгодог техническэ мэргэжэлэй училищинуудай мастернууд болохо ёһотой хүнүүд 70 гаран техникумдэ һурана.

Эдэ бүгэдэ совет залуушуулай дунда СПТУ-гай нэрэ хүндые дээшэлүүлээ, иимэ һургуулинуудта һурахаяа ороһон хүбүүд, басагадай тоо олошорно. Гансал үнгэрһэн жэлдэ 700 мянга гаран хүн эдэ һургуулинуудта абтаһан байгаа гээд СССР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

Хилын саанаһаа

• ТАСС • АПН •

МНР-эй АРАДАЙ ГЭГЭЭРЭЛ

УЛААН-БААТАР. Зургаадахи табан жэлэй (1976—1980 онууд) түрүүшын гурбан жэл соо МНР-тэ юрэнхы эрдэмэй дунда һургуулинуудай тоо 2,7 процентээр ургажа, тэндэ һурадаг һурагшадай тоо 16 процентээр нэмэһэн байна. Хүүгэдэй саадууд улам олоор баригдана.

МНРП болон МНР-эй правительство һургуулинуудай болон һургуулида ороодүй үхибүүдэй эмхи зургаануудай материальна баазые бэхижүүлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулна. Үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада һургуулинуудай ба хүүгэдэй саадуудай эрилтэ хэрэглэмжэнүүдтэ гүрэн урда табан жэлэйхиһээ 3,6 процентээр ехэ мүнгэ һомолһон байна.

Бүгэдэ ниитын уялгата найман жэлэй һуралсалда ороло республика дотор амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Иимэ шухала хэрэг энэ табан жэлэй һүүл багта түгэсхэгдэхэ юм. Багшалалгын методиные, һуралсалые ажабайдалтай холбохо хэрэгые, һургуулинуудтахи хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ комплексноор хандалгые нарижуулан һайжаруулха гээшэ МНР-эй арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилго болоно.

ЭГЭЭЛ ЭРХИМҮҮДЫЕ ДЭБЖҮҮЛНЭ

ГАВАНА. Арадай засагай нютагай зургаануудай депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэ Кубада эхилбэ. Һунгалта апрелиин 8-һаа 15 болотор үнгэргэгдэхэ юм. Бүхы 169 муниципида үнгэргэгдэһэн һунгагшадай суглаануд дээрэ хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай ба интеллигенциин эрхимүүдэй эрхимүүд депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэнэ.

Энэ хадаа орон дотор үнгэргэгдэһэн хоёрдохи һунгалта болохо юм. 1976 оной октябрьда үнгэргэгдэһэн түрүүшын һунгалта социалис демократние хүгжөөхэ шухала шата болоһон байгаа.

ОТТАВАДА КОНФЕРЕНЦИ БОЛОБО

ОТТАВА. Канадын премьер-министр П. Э. Трюдогой, ороной бүхы арбан провинциин премьернүүдэй хабаадалгатайгаар конституционно асуудалнуудаар хоёр үдэрэй конференци Канадын ниислэл хотодо нээгдэбэ.

Ёһотойл Канадын конституци баталан абаха тухай асуудал зүблэхэ зүйлдэ табигдана. Англиин парламентын 111 жэлэй урда тээ абаһан Британиин Хойто Америкэ тухай акт хадаа мүнөө болотор ороной Үндэһэн Хуули байһан зандаа. Конституцида заһабаринуудые оруулха гурим тухай түбэй правительствын ба провинциинуудай хөорондо үгэеэ ойлголсоогүй байлга шэнэ конституци абалгада тойбо татана хэбэртэй. Гэбэшье бодото дээрээ социальна ба экономическа асуудалнуудые шиидхэлгэдэ бүри ехэ этигэмжэ түлөөлэлгэнүүдые эдэнэртэ олгохо талаар провинциинуудай эрилтэ тухай эндэ хэлэгдэнэ.

ИРАНДАХИ БАЙДАЛ

НЬЮ-ЙОРК. Базарганай Саг зуурын правительствые дэмжэлэн олоной хабаадалгатай жагсаалнуудай бүхы Иран дотор болоҗо байһаар. Гансал Тегеранай үйлсэ гудамжануудта 3 миллионһоо үсөөн бэшэ хүн жагсаалда гаража, шахай томилһон Бахтиярай кабинедэй дары тушаалһаа бууха, хаанта засагые унагааха, республика соносхохо эрилтэнүүдые табиһан байгаа. Сэрэгэй албатад өөнэдынгөө хубсаһаар февралиин 8-най жагсаалда түрүүшынхөө хабаадаһан байна гэжэ информационно агентствэнүүд тэмдэглэнэ. Агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй мянга гаран сэрэгэй лётчик болон газар дээрэхи албанай хүдэлмэрилэгшэд Тегеранай үйлсэнүүдтэ үнгэргэгдэһэн жагсаалнуудай нэгэндэ хабаадаба гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент дамжуулна.

Саг зуурын правительствада талархажа байһан тухайдаа мэдүүлһэн Бендер-Абостахи сэрэгэй баазыг булэг офицернүүдээ телеграмма аятолла Хомейниин, Базарганай нэрэ дээрэ ороо, Гүрэнэй эмхи зургааануудай алба хаагшадаа, хүдэлмэришэдөө, таряашадаа, интеллигенциин, шажанай түлөөлэгшэдөө нимэрхүү телеграмануд мүн лэ ороно. Саг зуурын правительствын тала баригшад Кума, Исфахан, Ширази болон бусад олон хотонуудтахи байдалые бүрин хүсэдөөр хинажа байна гээд ЮПИ агентство мэдээсэнэ.

«Базарганай правительствые дэмжэһэн хүсэтэ хүдэлөөн Бахтиярай правительствые унагаахаар аюул тохёолдуулна»,—гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ. Бахтиярай дүтын туһалагшадай нэгэнэй хэлэһэнэй ёһоор, Иранай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тон эб эегүй, таһархай байһанһаа уламжалан, шахай тала баридаг правительство саашадаа юушье туйлажа шадахагүй байна гээд газетэ тэмдэглэнэ.

Правительственна аппарат «һандаран һалажа эхилбэ» гэһэн ушарта Лондоной «Гардиан» газетэ анхаралаа хандуулна. «Иранай хуулита правительство унаха дүтэлөө хэбэртэй» гэжэ «Файнэншл таймс» мүн лэ тоолоно. Гэбэтэй хамта армитэй хёморхые хүсэнгүй, кабинет бүридүүлхые Базарган чадаранагүй гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Бахтияр февралиин 8-да Тегеранда үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, гансал миниий правительство «хуулита» юм гэжэ баталаа. Тушаалһаа буухые һанаашалнашьегүйб гэжэ тэрэ дахинаа мэдүүлбэ. «Хэрбээ эдэнэй ябуулганууде хэжэ эхилээ һаань, харюу сохилто үгэхэб», — гэжэ тэрэ занаһан байгаа.

Иранай политическэ кризисэй хоорондо зүришэһэн хоёр хүсэнэй «харилсаае» һайжаруулха арганууде зүбшэн хэлсэхын тула Багзаргантай хөөрэлдөөнүүдые хэхээр бэлэн байһан тухайдаа тэрэ мэдүүлээ. Манай правительство Базарганай дүтын хүнүүдтэй холбоо барисаагаа һайжаруулаа гээд тэрэ найдуулба. Иранай ерээдүйн политическэ байгуулалта тухай асуудалаар референдум эмхидхэхые зүбшөөхөөр бэлэнби гэжэ Бахтияр хэлэхэ зуураа, арадай хүдэлөөнэй болюулагдаад лэ байгаа һаань, тэрэ үнгэргэгдэхэ юм гэжэ тэмдэглээ.

Бахтияр болон Базарганай хоорондо хэгдэжэ байһан ямар нэгэн хэлсэнүүд тухай мэдээсэлые Саг зуурын правительствын түлөөлэгшэд ори таһа буруушаабаа.

Энээнтэй дашарамдуулан, Италиин долоон хоногтоо нэгэ удаа гарадаг «Панорама» гэжэ журнал иигэжэ бэшэнэ: «Армитай зуришэлдэхэгүй зорилготойгоор аятолла Хомейни эгээл түрүү үзэлтэй генералнуудтай хөөрэлдөөнүүдые хэхэ һэдэлгэ гаргажа байна...»

Ирандахи байдалда Холбоото Штадууд харата муухай үүргэ дүүргэнэ гэжэ Италиин «Экспрессо» журнал тэмдэглэнэ.

ЮПИ агентствын Каирһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, АРЕ-гэй президент Садат мүнөө Мароккодо байһан Иранай шахтай телефоноор хөөрэлдэхэдөө Египедтэ ерэхыень тэрэниие дахинаа уриһан байна.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ЗАМШАДАЙ ЭЛСАА ХОЛБООН

ВАРШАВА. Советскэ Союзтой болон Польшын зам харилсаанай министерствэнүүд ороондо үнгэрһэн жэлэй туршадта мэргэжэлтэй научно-техническэ холбоо барисаан, тэрэнэй Владимир — Воинский — Хрубешув гэһэн станцаталха замай нээгдэхэеэ ба ушар хоёр ороной түмэр замшадай харилсаа холбоо хүгжэлтын тон шэнэ болохо байһаниинь ёһотой. СССР-эй болон Польшын зам харилсаанай министрнүүд И. Г. Павловский, Мифрыд гэгшэд һаяхана һандаа, энээн тухай нэ-ханалтайгаар мэдүүлһэн. Түмэр замай транспортын али бүхы һалбариндаа харилсаа холбоогоо ондань үргэдхэн гүнзэлхэ асуудалые минүүд тодорхойгоор ёһон хэлсээ юм.

ДАЙ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ШУХАЛА ШЭГЛЭЛ

УЛААН-БААТАР. Сэлэнгэ аймагай Цагантогойн гүдэ ажахын дэргэдэ эмхидхэлэн хүдөө ажахын мэргэжэлтэй техническэ училищэ шэнэ комплексые баригдаад хараалагдаһан болоҗо. Энэ аяар арба һараар ашаглалгада үгэбэ. Комплексын бүридэлдэ һуралай корпус, библиотекэ, спортын зал, столово ороно.

Монголой Арадай Республикада мэргэжэлэй техническэ һуралсал хадаа арадай эзэлэй саашанхи хүгжэлдэ шухала нэгэ шэглэлынь болоҗо тодорохой. Һүүлэй үедэ жэлэй туршада мэргэжэлтэй техническэ училищиндэ 70 гаран мянган залуу хүдэлмэришэдые һурган гаргажа, промышленность болон хөдөө ажахын бүхы һалбариндаа альгаасһэн байха юм.

Энэ совет ороной училищинуудые 1500 гаран монгол хүбүүд, басагад жэл бүгэдэ гүтгэсхэжэ, түрэл орондоо ирэнэ.

КУБЫН ТУГ ДОРО

ГАВАНА. Советскэ Союзай, Вьетнамай, Болгариин Панамын, Мексикын болон Канадын портнуудта Кубын худалдаа наймаанай онгосонуудые хододоо золгожо болохот. Энэньшье гайхалгүй, юуб гэхэдэ, национальна экономикынь эршэтэй түргэн хүгжэжэ байһан ушар, мүн энэ социалис гүрэнэй арал эзэлжэ, далайн замуудай уулзуур дээрэ оршодог байдалаа уламжалагдан, республикын худалдаа наймаанай далайн флодые саг үргэлжэ хүгжөөхэ, тэрэниие шанаржуулха эрилтэ табигдадаг байна бшуу. Үнэхөөрөөшье, ороной промышленностие хүгжөөхэ гол нүхэсэл болодог машина, оньһон түхеэрэлгэ, нефть болон бусад түүхэй эдүүдые имагтал далайн онгосонууд Кубада асарна ха юм. Тэдэл онгосонууд хилын саана наймаан болодог саахар, никель, үрэ жэмэс, загаһа, бусад эд бараа эндэһээ ашаалан, бүхы дэлхэйгээр тараана гээшэ.

Мүнөө үе сагай эрилтэдэ гүйсэд харюусама оньһон түхеэрэлгээр түгэс хангагдаһан хэдэн арбаад асари томо онгосонууд мүнөө Кубын туг дорё дэлхэйн океануудые зүүлжэ баруулжань һэтэлэн тамардаг болонхой.

АЖАЛШАДАЙ ЭЛҮҮР ЭНХЫН ТҮЛӨӨ

ВЬЕНТЬЯН. Мүнөө Лаосто медицинскэ туһаламжа ямаршье түлөөһэгүйгөөр үзүүлэгдэдэг болонхо о й. Ажалша хүн бүхэн бэеынгээ элүүр энхые дуратайдаа шалгуулжа байха дүүрэн эрхэ олонхой. Орон дотор больницануд, эмшэлгэ-зубщэл үгэлгын пунктнууд, диспансернүүд олоор нээгдэнэ. Имагтал үнгэрһэн жэлэй туршада Лаосто зуу гаран медицинскэ эмхинүүд шэнээр байгуулагдаа юм. Урда Лаосой Саванакет гэжэ провинциин табан тосхондо шэнэ жэлэй эгээл эхин дээрэ туд бүридөө 10 оронтой шэнэ эмшэлгэ-зубшэл үгэлгын табан пункт нээгдээ һэн. Энэ жэшээ дээрэ хэлэгшыемнай сүм гэршэлнэ бшуу.

Нүүдэл медицинскэ отрядууд, санитарна бүлэгүүд орон дотор үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Холын районуудаар эдэ отряд, бүлэгүүдэй хабаадалгатай эмшэлгын-профилактическа рейднүүд саг үргэлжэ хэгдэдэг юм. Тиихэдээ эдэ отряд, бүлэгүүдтэ ородог врачнууд гансашье эмшэлхы хүдэлмэри ябуулдаг бэшэ, харин санитарно-гигиеническэ эрдэм мэдэсэ арад зоной дунда үргэнөөр дэлгэрүүлдэг байна.

ХҮДӨӨДЭ ХЭРЭГЛЭГДЭХЭ ЭЛЕКТРОМОБИЛЬНУУД

ВАРШАВА. Мелец хотодохи транспортна түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргадаг завод хүдөө ажахыда зорюулжа электромобильнуудые үйлэдбэрилжэ эхилбэ. Абяа шэмээгүйгөөр, найдамтайгаар хүдэлдэг эдэ машинануд часай 20 километр зайе дабан гарахаһаа гадна, хоёр хунние, 150 килограмм ашаа һаадгүй зөөхэ арга боломжотой юм. Нэгэ дахин зайн галай элшэ абаһан электромобиль 60 километртэ тогтон торонгүй ябадаг байна.

«Мелекс» гэжэ түхэлэй электромобильнуд энээнһээ урда имагтал хото городууд соогуур экскурси хэхэдэ, тэрэшэлэн завод тодорой ашаа зөөдэг өөрөө ябадаг тэргын орондо хэрэглэгдэдэг байһан юм. Жолоодоходо хүнгэн, найдамтай, юрын байгуулбаритай энэ машина мүнөө олохон һалбариин мэргэжэлтэдые һонирхуулжа эхилээ. Жэшээлхэдэ, агаар бузарладаггүй тулань иимэ машинануудые тепличнэ комбинадууд дотор хэрэглэбэл таарамжатай гээд энэ һалбариин мэргэжэлтэд тоолоно.

ХУРДАН ТҮРГЭН ДАБШАСААР

ХАНОЙ. Вьетнамай урда провинциинуудта барайгарай тарилга хурдан түргэн дабшасатайгаар хэгдэжэ байнхай. Аяар 560 мянган гектар талмай дээрэ үдхэн ногоон хибэс мэтээр барайгарай рассада бултайн харагдадаг болоҗо, таряашадай гансашье нюдэ бэшэ, сэдьхэлыень баясуулна. Энэнь нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 125 мянган гектараар дээшээ болоно бшуу. Һаяхана эндэ байгуулагдаһан хүдөө ажахын 600 кооперативна хамтаруулагдаһан хэдэн арбаад мянган таряашад эдэ үдэрнүүдтэ баян ургасаяа харуулһалжа сүлөө тухагүй ажаллажа байнхай.

(ТАСС).

Венгри. Сигетвар хотодо ажаһуудаг скульптор Дьюла Загон дундахи зуун жэлнүүдэй үедэ суурхаһан, түүхэтэ үйлэ хэрэгүүдтэ хабаадаһан хүнүүдэй дүрэ шарайнуудые модоор һиилэдэг юм. Юрыншье модоор бэшэ, имагтал олон зуун жэлэй дуб модон дээрэ бүхы зурагуудаа һиилэн бүтээдэг байна. Тэрэнэй эдэ бүтээлнүүд олоной һонирхол үүсхэдэг болоҗоор үнинэй.

МТИ—ТАСС-ай фото.

БАГША ТУХАЙ ҮГЭ

...1964 оной намар һэн. Хүдөө нютагуудта һара тухай хүдэлжэ, шииграг шамбай болошоһон басагад, хүбүүд институдайнгаа богоһо баяртайгаар алхажа, эрдэм мэдэсын орон руу «аяншалжа» эхилээ бэлэйбди. Гол мэргэжэлээрнай ямар багша зааха хаб даа? Ямараар зааха б? Багшаһаа болоҗо, шэлэһэн мэргэжэлдээ урбахашье ушар тохёолдодог. Тиимэ юумэн бү дайралдаһай даа гэлдэһээр, ород хэлэнэй багшые хүлеэжэ, аудитори соо һуунабди.

Дундуур бэетэй, дундуур наһанай, нюдэндөө шэлтэй эхэнэр ороҗо ерэбэ. Аалиханаар бидэниие амаршалаад, яаруугаар хэшэлээ эхилшэбэ. Табин минутын лекциин үнгэрэмсөөр, һанал бодолоороо андалдажа, шууяшабабди.

— Зай, багшаяа ямар гэжэ харабат?—гэжэ бүлэгэймнай урдаа хараха хүбүүн Саша Ламуев асууба.

— Һэ! Ямар, ямар? Хүниие хара хараһаар, юун гэхэ хүмши? Пүүд дабһа хамта эдеэгүйдөө мэдэдэггүй юм гэгшэ гүбэ,—гэжэ Люба Иванова Сашые хорин харюусаба.

— Ямар аалиханаар дуугардаг юм даа?

— Харааха болоо һаа, шадахал байһан байха. Даб дээрэ тиигэжэ байгаа ааб даа.

— Удаан хүн ха даа. Дүрбэн жэл соо энэл шэгээрээ һаа, ехэ холо харайхагүйбди даа.

— Түргэн түүхэй, удаан даамай гэлсэгшэ. Нүхэд, иигээд хүрөө болгоё, саг харуулна бээ, — гэжэ хүдөөгэй эхин һүргуулида багшалжа байһанаа ерэһэн Хандама Цыреновамнай шууяа дараба.

Хандамын хэлэгшээр, саг үнэхөөрөөшье харуулаа, бидэндэ олон юумэ ойлгуулаа.

Бидэнэрэй юу ойлгоһые, ямар шанартайгаар ойлгоһые түрүүшын сесси харуулаа һэн. Сессидээ бэлдэжэ, үдэр бүриингөө дэбтэр иража һуухадаа, тэндэ бэшээтэй элдэб дүрим, жэшээнүүдые тоо бодоһондол, шудалжа байхадаа, багшынгаа хэлэһэн үгэ бүхэнэй үнэтэйень сэгнээ һэмди.

Энэ бидэнэй түрүүшыншье һаа, хожомоо бүхы наһанаймнай сэгнэлтэ болоһон юм. «Уулзахадаа хубсаһаарнь, тарахадаа ухаагаарнь сэгнэхэ» гэһэн үгэ бии. Энэ оньһон үгэ тэрэ 'үеын бидэнэртэшье хамаадан алдана бшуу.

Багшадаа бидэнэр түргэн дадаабди. Удаахан урдаһан үгэ хүүрдэньшье, даруухан абари занданьшье, энеэбхилһэн урин харасаданьшье — бүхы юумэндэнь, энэл багшадаа, Ольга Александровнадаа дурлаабди.

Лекци, семинар, зачет... Удаань сочинени, изложени, диктант, хэрэг эрхилэгые дансалалга — бүгэдэндэ багшаннай бидэниие һүргаа. Ород хэлэ һүргуулида арбан жэл соо үзэнэбди. Тэрэмнай бага, юуншье бэшэ.

— Ород хэлэнэй баялигаар һонирхобол, библиотекэ соо үнжэгты, ород хэлэн дээрэ агуухэ эрдэмтэдэй зохёолнуудые уншагты, шэнжэлэгты, научна статьянуудые, монографинуудаар һонирхогты, институдай дэргэдэ алтан сагаа дэмы бү хосороогты, хожом иимэ арга болоҗо дайралдахагүй,—гэжэ Ольга Александровна ходо заабаришалдаг һэн. Багшымнай хэлэгшэ хожомынь хуу тудаад байһан байгша.

Нэгэ хэды басагаднай бэшэлгэдээ ехэ ядалсадаг һэн. Дүримүүдээ мэдэхыень мэдэхэ. Тиигээд шалгалтын хүдэлмэри бэшэхэдээ, муу сэгнэлтэ абаха. Энээниие яагаад болюулхаб? Мэдэжэ байһан дүримыень бодото дээрэнь яагаад зүбөөр хэрэглүүлжэ һүргахаб гэжэ багшамнай ородобо. Бүри холоһоо, нүхэдэймнай энэ эхин шатын һүргуулиһаа үндэһэтэй дутагдал багшымнай болон бүлэгэймнай эрхим студентнэрэй хүсөөр богонихон болзор соо усадхагдаһан юм.

Мүнөө бидэнэр, 94-дэхи бүлэгэйхид, хаа-яа ушархадаа, Ольга Александровнагаа түрэхэһөө багшын бэлигтэй хүн гэжэ хэлсэдэгбди. Тэрэнэй оог хашхараа табижа, элдэб маягаар аашалжа байхые нэгэмнайшье үзөөгүй юм. Мүнөөшье Ольга Александровна тэрэл шэгээрээ. Харин студентдэ дамжуулан үгэхэ эрдэм бэлигынь, дүршэлынь, онол шадабаринь бүрил үргэдэжэ, хурсадажа байһан шэнги агша.

Буряадай багшанарай институдта О. А. Нечаева 35-дахи жэлээ хүдэлнэ. Тэрэ Н. К. Крупскаягай нэрэмжэтэ Москвагай областной пединститут 1941 ондо дүүргэнэн юм. Залуухан багша Буряад орондо эльгээгдэжэ, Түнхэнэй районой Хэрэнэй һүргуулида хүдэлжэ эхилһэн намтартай. 1944 онһоо эхилжэ, Ольга Александровна бүхы наһаяа багшанарай институдтай холбоһон байна.

Энэ хугасаа соо олон юумэн хубилаа. Юрын ород хэлэнэй багша О. А. Нечаева нүхэртээ хоюулан эрдэмэй докторнууд болотороо ургаа. Ольга Александровна, мүнөө институдайнгаа ород хэлэнэй кафедрые юһэдэхи жэлээ хүтэлбэрилнэ. Һуралсалай хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри хэхэ зуураа, тон эдэбхитэйгээр, эрмэлээл ехэтэйгээр эрдэм-шэнжэлгын хүдэлмэри ябуулна. Хамта хорёод научна хүдэлмэри болон монографи бэшэнхэй. Институдта хүдэлжэ байха үе соогоо нүхэр О. А. Нечаева Улаан-Удын горсоведэй депутадаар хоёр дахин һунгагдаа, «За педагогические кадры» гэжэ олон-тиражна газетын редактораар удаан хүдэлөө, «Ученые записки» гэжэ согсолбори бэлдэдэг редколлегиин гэшүүн байгаа.

Мүнөө багшанарай институдай партбюрогой гэшүүн, научно-педагогическа эрдэмэй университедэй декан О. А. Нечаева институдтаашье, хотодөөдэшье ниитын хүдэлмэри ябуулдаг. Һаяхан коммунист О. А. Нечаева областной партийна XXX конференциин делегат байжа, институдайнгаа партийна организациие түлөөлнэн байна.

Гэхэтэй хамта Ольга Александровнае ондоо юумэндэ анхархаа болиһон, гансал эрдэмдэ шунашаһан хүн гэжэ һанабал, тон буруу юм. Дээрэ халта дүрдагдаһан һайн һайхан шанар шэнжын хажуугаар, О. А. Нечаева эрхим эхэ, нүхэр байха юм. Ольга Александровна, тэрэнэй нүхэр Михаил Петрович хоёрой ехэ хүбүүн — Игорь режиссер юм. Тэрэ олон социалис оронуудай баримтата фильмүүдэй харалгын лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Бага Владимир хүбүүниинь, Валентина басаганиинь эрдэмэй үргэн замда хабаяа туршахаар зоригжонхой. Иимэнүүд үхибүүдые хүмүүжүүлһэн Ольга Александровна эхын жаргалые эдлэхэл ёһоороо эдлэнэ. Гадна коммунист багшымнай үнэн сэхэ, аша үрэ ехэтэй ажалые тэмдэглэһэн шагналнууд —1971 ондо барюулагдаһан Октябриин Революциин орден, 1965 ондо олгогдоһон «РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн тэмдэг ганса багшымнай бэшэ, мүн бүхы һүргаһан, хүмүүжүүлһэн, мэргэжэл олгоһон хүнүүдэйнь бултанай баяр болонол.

Шэлэһэн мэргэжэлдэмнай үнэн зүрхэнһөө дурлуулһан, бүхы ажабайдалаараа, хүн шанараараа, эхэнэр талаараа замаймнай залуур болоһон багша О. А. Нечаева Буряад ороноймнай соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй эрхимүүдэй дунда батаар жагсанал.

В. АНДУПОВА.

ТОЛИ

«ДУРАНАЙ ХҮСЭН»

Бэлигтэй залуу драматург Шираб-Нимбу Цыденжаповай «Инаг дуранай харгы» гэжэ нэрэтэй водевиль (шог зугаата зүжэг) үнгэрһэн жэлэй һүүл багаар Х. Намсараевай нэрэмжэтэ академическэ буряад драмын театрта табигдажа, Улаан-Удэ горсдой хүн зондо ехэтэ һайшаагдаһан байна. Олон тоото харагшадай болон театрай коллективэй захилаар Ш-Н. Цыденжапов тус зүжэгэйнгөө үргэлжэлэл бэшэбэ. Тэрэ зүжэгынь «Дуранай хүсэн» гэжэ нэрэтэй.

Үсэгэлдэр тус зүжэг академическэ театрай сценэ дээрэ табигдаба. Зүжэгэй үйлэ хэрэг мүнөө үеын нэгэ буряад һууринда болоно. Согтой хүхюун абари зантай, үетэн нүхэд соогоо хүндэтэй Малаан айлай ганса басаган Жалма хоёр бэе бэедээ дурлана. Сэхэ сэбэр, хамтын хэрэгтэ үнэн сэхэ, шог зугаатай хүбүүн Малаан Жалмын эсэгэ Арьяа хоёрой хоорондо зүрилдөөн болоно. «Тохир хургатай», хамтын зөөриһөө шадаал һаа, үбэршэлхые бодомжолжо ябадаг Арьяа Малаанние түргэхэнөөр Жалма басаганһаа холо болгохо һэдэлгэжүүдые олоор гаргана. Түрэһэн эсэгынь тосхон соогуураа тараһаһан худал хуурмаг зэрэб үгэнүүд Жалма Малаан хоёрой иног дуранда элдэб һаад тойбо тохёолдуулна. Һуурин зоной тоолодог тахилгатай хададахи бөө шулууе тэнэлжэ, телевизионно станци барилгада залуушуулай хабаадахада ехээр голхорһон гэнэн хонгор Бадма үбгэжөөлые Арьяа энэ хэрэгтээ хабаадуулна. «Үнэн юумэн үнэнөөрөө» гээд арад зон тон зүб хэлсэдэг гээшэ ааб даа. Зүгөөр тэдэнэй һэдэлгэнүүд буруу һүрэжэ, бэе бэедээ дуратай иног хоёр хуби заяагаа холбоно.

Малаанай ролие Буряадай АССР-эй арадай артист Михаил Елбонов шадамар бэрхээр гүйсэдхэнэ. Шог зугаата хүгжэмтэ зүжэгэй гол геройнуудай нэгэн Жалмын рольдо Буряадай АССР-эй арадай артистка Марта Зориктуева наадана. Буряадай АССР-эй арадай артистнууд С. Рабсалов, Д. Пурбуев, Д. Чимитова, артистнууд Е. Дамбаева, Ц. Бальжанов болон бусад энэ зүжэгтэ хабаадана.

«Дуранай хүсэн» гэжэ шог зугаата шэнэ зүжэгые режиссёр Цыден Цыренжапов табижа, хүгжэмыень В. Пантаев бэшэһэн, хатар наадыень С. Доржиев найруулан зохёобо. Энэ зүжэгые уран зураша В. Тевелев шэмэглэн гоёгоо.

Д. ХУБИТУЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бадма үбгэнэй аша басаган Дулма (артистка Е. Дамбаева) Амар (артист Ц. Бальжанов) хоёр; Малаан (артист М. Елбонов), Арьяа (артист Д. Пурбуев).

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ШАРА НАБШЫН ХАЛУУН

(Шүлэгүүдэй шэнэ номһоо)

1. ШҮЛЭГ ИИГЭЖЭ МҮНДЭЛНЭ

Бордоһото шуурган дунда тэсэмгэй
Бодолгото болонги нарһан зогсоно.
Һүртэ мүшэрнүүд доронь тэмсэлэй
Һүлдэ боложо, түүдэг носсно.
Уран шүлэглэл иигэжэ мүндэлнэ.
Олон хүтэлые сэрэгшэн дабаа,
Орьёд эндэл үхэл сабшаал.
Хүйтэрһэн гарһаань тугынь абаад,
Хүдэлмэришэн нүхэдынь урагшаа
дабшаал.
Уран шүлэглэл иигэжэ мүндэлнэ.
Үнгэрһэн жэлнүүдэй габьяа һанажа,
Үбгэрһэн тухайгаа хүн мартаба.
Элшэтэ мэдэрэлһээ сэдьхэлээ
ханажа,
Эршэтэ залуугай зоригые магтаба.
Уран шүлэглэл иигэжэ мүндэлнэ.
Гал халуунда халсаржа малайгаад,
Гантаһан газарта аадар адхарба.
Ажалша эзэниинь нойтон малгайгаа
Альгандаа шангаар бажуун адхаба.
Уран шүлэглэл иигэжэ мүндэлнэ.
Зүрхэнэй шэгтэй набшаһадай
дуугаар
Зүгөөргүй үнжэгэн сэсэгүүд дохибо.
Габшагай һэбшээндэ аали
намдуугаар
Сабшалангай ногоон миралан
долгилбо.
Уран шүлэглэл иигэжэ мүндэлнэ.
Үсэрхэл нэтэрүү жүтөөрхэлһөө
сүлөөрө
Үншэрһэн дураяа залуушуул
ушарб
Харалган хнибараанһаа шубуухайе
үмөөрө
Хамгаалха гэжэ хоюулан тухашарб
Уран шүлэглэл иигэжэ мүндэлнэ.
Үбшэн үхибүүн һэргэн бодожо,
Хүгшэн эжытэйгээ газаашаа гарб
Сэлмэг һаруул, хүхюун боложо,
Сэнхир аласые хаймадан харабб
Уран шүлэглэл иигэжэ мүндэлнэ.
Хабхар балайе сүмэрэ сорьёжо,
Харбаһан элшэнүүд ошотон тухарб
Буладай хайлаха бурмаар орьёлнэ
Бултанай дулаасаха халуундаа
урялнэ
Уран шүлэглэл иигэжэ мүндэлнэ.
Дүшэ дээрэхи улаан түмэр
Дүршэл хүсэнөөө нугархай болоо
Хүндэ балта үтэр түргэн
Хүдэлжэ, шэнжэ түхэл олгоно.
Уран шүлэглэл иигэжэ мүндэлнэ.
Талаан баярай охинһоо һогтон,
Ташаганаса хүнүүд эльгэ хатна
Хуһадай дунда дуугайржа тогтон,
Хуби заяанай аялга татана.
Уран шүлэглэл иигэжэ мүндэлнэ.
Үбгэн баабай шүлэгшэ намда
Үльгэр түүрээжэ, яатараа хүхеэн
Урматай баатарнууд харгы замда
Ушарха гэжэ тэсэмгэй хүлеэнэб.
Үбэлэй һүүлээр хабар ерэжэ,
Үнинэй хүлеэһэн сэсэгүүдни надхн
Эртын нажараар тэнгэри нэрьеэ
Эгээ түрүүшын аадар адхарха.
Аашатай үхибүүд шарбаа нюсэгеэ
Аадар соогуур гүйлдэжэ наадаха.
Һонор байгаалнтай ханилжа нүхэсэ
Һолонгын дугыгаар дугысан һаатн
Аянда дуратайшуул сэнхир
замбуулин
Амаралтынгаа сагые үнгэргэжэ
анжа
Оёоргүй, захагүй мүшэтэ дуулим
Одонһоо ододто хүрэжэ дамжаха.
Хорин нэгэдугаар зуунай үе
Хододоо амгалан тайбаниие тогтоо
Бүгэдэнэй мүнхэ жаргалай үер
Бүмбэрсэг түбие баяраар һогтоохо
Хүлеэнэб — хизаргүй элһэн губ
Хүхэ ногооной далай миралха.
Газарай зоболон —уйтай хубита
Ган гасуури мартагдан арилха.
Эхэ түрэл газарнай хэтэдээ
Эхин үедөө бусажа ерэхэ.
Байгаалн хүн хоёр нэгэдээд,
Байгаа бүхы юумэн жэргэхэ.
Ажалша хүн бүхэн дайдаараа
Анханайнь эзэн ёһоор гэшхэлхэ.
«Буянта Газарни, намдаа найдаа
Бурханшни —билби!» — гэжэ
хэлэ
Галаа носоожо, ерэхэ үдэрһөө
Гансал һайн һайханиие хүлеэнэб.
... Нангин тэрэ сэнхир үндэрһөө
Наран намда мэшэеэн энеэнэл.

Мэлс САМБУЕВ.

2. ЭТИГЭЛ ДҮҮРЭН ХҮЛЕЭНЭБ

Бодото дээрээ нэгэтэ одоо
Одото сагни ерэхэл байха...
Юрэдөө дүшэ хүрэшөөд, ондоо
Юугэ хүлеэнэбшн гээд бү гайха.

Сэлеэтэй сонхоорни һэрюу асаржа,
Сэнгүү хүхюун нэбшээн үлеэнэл.
Үлэмжэ наруул гэрэл сасаржа,
Үглөөдэрэй яаража ерэхы хүлеэнэб.
Хадын орьелдо эрмэлзэһэн намда
Харгын талаан заал һаа ушархал.
Аласай замай уряада шамдан,
Анханай ёһоороо мэгдэжэ тухашархаб.
Эхэ орон, арад тухайм
Эрхимһээ эрхим шүлэг бэшэгдэхэл.
Үргэжэ ябаһан улаан тугайм
Үүргэнь ганса нарантай жэшэгдэхэл.
Хүлеэнэб — бүрхэг үдэр үнгэржэ,
Хүсэлни бэелжэ, сэлмэг болохол.

Ээм дээрээ оггоргой үргэжэ,
Этигэлэйм ордонууд үндыжэ
бодохол.
Эрхэ хөөрхы хүбүүн мэнэл
Эрын хэмдэ хүрэхэл байха.
Түмэнһөө ганса инагаа шэлэн,
Түрэеэ найрлахань ямар һайхам?!
Үсэгэлдэр дайсадни байһан хүнүүд
Үндэһэгүй сухалаа заал һаа ойлгохол.
«Эгтээ гомдожо ябангүй, түрүүн
Эбтээ ороёл!» — гэжэ ооголхол.
Хэрэггүй юумэнэй түлөө шамтайгаа
Хэрэлдээ гаргахаяа болихобди,
һамгамни.
Наһанай дуран — нангин
шагналтайгаа
Нарни ябахабди гэжэ һананалби.
Жаахан гэрэймнай хойморто одоо
Жаргал, нүхэсэл мандаха болтогой.
Сэлеэн дээрэмнай үргэлжэ хододоо
Сэнхирлэн байг лэ сэлмэг оггоргой!

НАМҺАА СААГУУР ГЭЭД ЯБАХАДА

Совет хуулида яашье тааракагүй юумэн гэхэ гү, али гэмтэ ябадал архиһаа эхилдэг. Архи гээшэмнай муухай мунхаг сагай хара үлэгдэл болоно. Тиимэ һэн тула тэрээнтэй тэмцэхэ гэшэ совет хүн бүхэнэй уялга мүн.

— Бодогты, сүүд ерэбэ!— гэһэн үгэнүүд соностошобо. Тэрэ сүүд дээрэ жэгшүүритэ муухай үйлэ хэрэг хаража үзэгдөө. Юуб гэбэл, түрэһэн хүбүүниинь 77-той эжыгээ эрлиг муухайгаар сохиһон юм.

Николай Алимовай архинь багадаад, эхэнээ хоёр түхэриг эрихэдэнь, үлбэр үбшэн эхэнь мүнгэгүйб гэһэн байгаа. Хиирэнэн архиншан эхэеэ сохижо эхилээ...

Улаан-Удын шэлэй заводто автослесареэр тэрэ хүн хүдэлдэг һэн. Архи уудаг, эжыгээ сохидог, дорожолдог тухайнь хүдэлдэг газартаньшье, хүршэнэрьнышье мэдэдэг байгаа.

Хухэ бала болотороо сохюулһан хүршэнэй арай шамай һалиржа ябахыень хүршэнэрынь хараад, юундэ зүрхэеэ үбдэдэггүй байгаа б? Хүбүүнэйнгээ аашанууд туһай хүгшэн милициин хүдэлмэрилэгшэдтэ дуулгадагүй, архинша хүбүүгээ хайрладаг гү, али айдагшье байгаа юм бээ.

Теэд үлбэр хүгшэнэй хуби заяан юундэ хэнэйшье сэдьхэлые зобоогоогүйб? Энээн тухай тэрэнэй хүршэнэр Захаркина, Ефимчук, Морева, Попова, Плеханова, Паркина болон бусадһаа асуунабди. Юундэб гэхэдэ, СССР-эй Конституциин 65-дахи статья дотор иигэжэ бэшэгдэнхэй гэжэ һануулая: «СССР-эй эрхэтэн бүхэн бусад нюурнуудай эрхэнүүдые, хуулита ашаг тыные хүндэлхэ, олонниитэдэ харша ябадалнуудта эбсэшэгүйгөөр хандаха, ниитын гурим сахилгада али бүхы туһаламжа үзүүлхэ уялгатай».

Энэ зэбүүрхэмэ ябадалтай хүн ажалша коллективэй гэшүүн байгаа.

Шэлэй заводой ниитын эмхи зургаануудай ажалшадай дунда хүмүүжүүлхы хүдэлмэреэ эрилтэдэ хүрэмөөр ябуулдаг һаань, иимэ гэмтэ ябадал болохогүй һэн.

«Намһаа саагуур, наранһаа наагуур» гэһэн ёһо гуримаар ажаһуудаг хүнүүд бии байдаг. Тэдэнэр хүнэй баяр баясхалангые, уйдхар гашуудалые хубаалдажа шадахагүй зон гээшэ. Тиимэ хүнүүд хэжэ байһан ажалдашье, олониитын хүдэлмэридэпшье хайхарамжагүйгөөр хандадаг. Тэдээндэ «газаршье хүдэлэг, галабшье эрьег» — бүхы юумэн хамаагүй. Иимэ ушарнуудта саг соонь зүб сэгнэлтэ үгэжэ, тэдэниие усадхахын тула олониитын хүсэл ороддолго элсүүлхэ ёһотойбди.

«...Манай политикые, манай гол ёһо гуримуудые мэдэдэг аад, тэдэниие бодото дээрээ заримдаа бариманалдаггүй, тэдэниие бэелүүлхын түлөө тэмцэдэггүй, социалис байдалай гурим заршамые эбдэдэг ябадалда эбсэнгеэр хандадаг хүнүүдэй үшөө бии байһаниинь гэмшэлтэй. Манай обществын улам хүгжэн дэбжэжэ байха тума зан абариин социалис ёһо журамые эбдэдэг ябадал бүри тэсэшэгүй болоҗо байна. Хомхой хобдог, үмсын зөөри суглуулха гэһэн эрмэлзэл, хулиган ябадал, албан хойрог ябадал, хүндэ сэдьхэлгүйгөөр хандаха ябадал, манай журам байгуулалтада таарахагүй харша байна. Иимэ ябадалнуудтай тэмцэхэдээ, ажалшадай коллективэй һанамжые, хэблэлэй шүүмжэлхы хурса үгые, этигүүлэн ойлгуулха онол арганууд, хуулиин хүсые — бидэнэй мэдэлдэ байһан бүхы арга хэмжээнүүдые гүйсэдөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй байна, — гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев тэмдэглэнэн байна.

Ажалдаа хайхарамжагүйгүйгөөр хандадаг, оршон тойрон боложо байһан үйлэ хэрэгтэ һанаа амархаараар хандадаг хүнүүдые гэмнэхэ тухай статья РСФСР-эй Уголовно кодекс соо үгы. Гэбэшье тиимэ хүнүүдые ажалша коллективүүд, ниитын эмхи зургаанууд, үетэн нүхэдынь, хүршэнэрынь шоо үзэжэ, шобто хаража, шүүмжэлхэ ёһотойшье, уялгатайшье.

«Миниин гэр — миниин хэрем» гэжэ хара амияа хараһан хүнүүд хэлэдэг. Энэ хадаа тон буруу ойлгосо гээшэ. «Бүлэ гэшэ обществын ячейка мүн», — гэжэ Ф. Энгельс бэшээ һэмнай. Илангаяа совет бүлэ хүгжэлтэ түгэс социалис обществын таһаршагүй нэгэ хубинь болоно. Бүлэ доторхи байдалһаа ажалай бүтээсэ, хүнүүдэй сэдьхэлэй байдал дулдыдадаг. Тиимэ һэн тула ниитын эмхи зургаанууд совет бүлэдэ ехэ анхарал хандуулха уялгатай.

Түрэһэн үринэрөө зүб мүрөөр һургаха, тэдэнээ ажалда дуратайгаар, хамтын хэрэгэй түлөө тэмцэхээр хүмүүжүүлхэ гээшэ совет бүлэ бүхэнэй уялга болоно. «СССР-эй эрхэтэд үхибүүдые хүмүүжүүлхын тула оролдохо, олониитэдэ ашатай туһатай ажалда тэдэниие бэлдэхэ, социалис обществын нэрэдэ хүрэмөөр гэшүүд болгон, т э д э ниие ургуулан хүмүүжүүлхэ уялгатай. Үри хүүгэдынь эхэ эсэгэ тухайгаа оролдолго гаргаха, тэдээндэ туһаламжа үзүүлхэ уялгатай», — гэжэ СССР-эй Конституци соо бэшээтэй байһыень түрэлхидшье, үри хүүгэдыньшье мартаха ёһогүйбди. Эгээл тиигээд байбал, муу муухай абари зан, һанаа амар байлга гэхэ мэтэ ябадалнууд усадхагдаха бшуу.

Ажалдаа хойрогоор хандадаг, архидадаг, гэмтэ ябадал хэдэг хүнүүд үсөөн ааб даа. Гэбэшье тэдээнтэй тэмцэлээ улам шангадуулжа, мунхаг сагай хара үлэгдэлнүүдые хюһан хаяха гээшэ манай зорилго болоно.

Д. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

МҮНӨӨДЭР

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой соёлой ордондо февралиин 10-да үхибүүдые хүмүүжүүлгэдэ зорюулагдаһан лекториин эзэлжээтэ хэшээл, үдэшэндөө (бага зал) гуща гараһан наһатайшуулай клуб хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ юм. Үглөөдэр эндэ «Депутат — арадай депутадуудай Советдэ арадай бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэ» гэһэн хөөрэлдөөн һунгагшадтай үнгэргэгдэхэ, удаань хатар танца эмхидхэгдэхээр хараалагдана.

Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой соёлой ордондо мүнөөдэр «Эрхим шанарай табан жэлдэ — бата найдабарита ажал» гэһэн үряа доро коммунис ажалай ударнигуудай слёт, һүүлдэнь залуушуулай зугаа наадан дэлгэгдэхэ. Үглөөдэрынь 1979 оной дуу, хүгжэмэй ансамблиин республиканска харалга-конкурсдо илагшадай түгэсхэлэй концерт.

Түмэр замайхидай клубта М. Ю. Грибоедовэй наһа бараһаар 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан үдэшэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэд үнгэргэхэ.

Нарин сэмбын комбинадай соёлой ордондо Улаан-Удын районой барилгын эмхинүүдэй эдэбхитэдэй суглаан, үдэшэндөө залуу һунгагшадтай уулзалга эмхидхэгдэхэ юм.

Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай соёлой ордондо А. С. Пушкинда зорюулагдаһан уран зохёолой үдэшэ, үглөөдэрынь комбинадай залуушуул аяншалагшадай баазада ошожо сэнгэхэ, амархаар хараална.

Авиазаводой стадион дээрэ шайбатай, бүмбэгэтэй хоккейгээр республиким түрүү һуурни эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөн үргэлжэлүүлэгдэхэ. Мүн тус заводой санын бааза шадар хамтын байрада байгшадай дунда санаар урилдаан үнгэргэгдэхэ болоно.

Ипподром шадар мүнөөдэр үйлэдбэриин командирнууд спартакиадын программаар санаар урилдаха.

ЛВРЗ-гэй спортын клубай, «Динамо» бүлгэмэй баазануудта санаар урилдаан үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Т. БАДМАИН.

СЭНХИР ЭКР

НЭГЭДЭХИ ПРОГР
«Орбита-2». 7.55
жуулгын программа
«Время». 8.40 — Ү
гимнастика. 9.05—«Ү
тэ ангай түлгэд тухай
—«Таанад, түрэл
10.05—«Мүнөөдэр
дэ». 10.20—«Уран з
тухай хөөрөөн». С
Гүрэнэй шангай лау
Красаукас. 10.50 — Х
тэ программа. 11.20—
болон Алас-Дурна
тухай кинопрограмма.
—«Спортлотогой»
12.25 — А. Бабад
Скрипкэ ба фортепиа
рэ наадагдаха соната.
—«СССР-эй Верхов
ведэй һунгалта үгт
ВЦСПС-эй түрүүлэгш
логшо, СССР-эй Ве
Советэй Национальнос
дай Советэй комисси
ретарь В. И. Прохоров
жуулгада хабаад
13.20—«Арадай аялг
13.35—«Лесси» гэһэн
һээ үхибүүдтэ фи
(США). 14.20 —«
гуйлтаар уулзалга». П
ческэ шэнжэлэгшэ В.
кетов. Хуушан Оскон
рилгашадай асуудал
рюусаха. 15.05 —
уран бэлигэй телевиз
программануудай III
хоорондын фестиваль
ганистан). 15.45—«Ан
тадай аймаг». 16.45—
фильмүүд. 17.15—«Ц
арендэ». 18.00—«Элэ
хэ байлга». 18.45—«
гүрэнэй айлшад Со
Союз тухай». 19.05—
ток в альбоме»—телев
но уран һайханай
(ЧССР). 20.30—«В
21.05—«Факел» «Б
шэлэһэн харгы». 21.3
Киножурнал. 21.15—
визионно суглуулбари
ХОЕРДОХИ ПРОГР
Улаан-Удэ. 19.00 —
бүүдтэ уран һайханай
20.30—Фильм-концер
«Орбита-2». 21.05—
нэй ород арадай хоор
церт. 21.50—«Карме
та»—фильм-балет.

САГАЙ УЛАРИЛ

Бүрхэгшэг байха,
районуудаар. Байгал
рай нютагуудаар саг
саһан орохо, нуда
бордоһолхо. Баруун
һоо секундын 5—1
хүсэтэйгөөр һалхилха
төө 16—21, тиихэдэ
районуудта 21—26
хүрэтэр хүйтэн болохо
леэгдэнэ.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хүдөөдэхи һуралсал» — түрүү бэшэг. «Табан жэлэй жасада» — социалис мурысөөнэй ябаса тухай тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Социалис демократиин илан мандалга», «Зохёон байгуулхы замаар» — һунгагшадтай нүхэд В. В. Кузнецовой, В. И. Долгих гэгшэдэй зүлзалга тухай ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Бодомжолжо үзэхэ зүйл бии» гэһэн А. Бутусинай статья. «Ш и и д х эгдэһэн асуудал»— С. Убеевэй корреспонденци. «Городой түлхюур» — М. Власьевскиин статья. «Түрэл орон доторнай» — тобшо мэдээсэлнүүд.

Гурбадахи хуудаһанда. «Һунгалтые угтуулан». «Агитаторай дүлэтэ үгэ» — А. Коротаевагай статья. «Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин» — ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хилын саанаһаа эльгэһэн тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Заншалта «Субботын галханай» материалнууд.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная—2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-96, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-00333. Заказ № 35. Индекс